

Nemunas

Nr. 26
(344-785)

2011 m.
liepos 14-20 d.

Kaina 2,50 Lt

KAUNO KULTŪROS IR MENO SAVAITRAŠTIS

Liudas Mikalauskas – *Mefistofelis* Charleso Gounod operoje „Margarita“. Laimučio BRUNDZOS nuotrauka

Tiltai

Opera ir kitos naujienos Muzikinio teatro scenoje

Nemirtingieji

Karti kino žvaigždės laimė

Jonas KAUNIETIS

Ar gali fotografija sekti sakmes?

9 770 134 314 007

Audronė MEŠKAUSKAITĖ

Įveikti sienas 2 p.

Andrius JAKUČIŪNAS

Gerbt, mylēti, šlovinti 10 p.

Marija MACIAUSKIENĖ

Dar puslapėlis apie akademiką Kostą Korsaką

9 p.

Įveikti sienas

Audronė MEŠKAUSKAITĖ

Liepos 8 d. M. Žilinsko dailės galerijoje atidaryta vokiečių ir lietuvių menininkų paroda, įveikianti sienas – „FrontierSpirit“, ji dar užsibus iki rugpjūčio vidurio. Paroda visiškai nedvelkia nei vasarišku nerūpestingumu, nei atostogomis, nes vokiškosios kultūros klišės mūsų sąmonėje čia dar kartą patvirtinamos. Eksponuojami įvairūs skirtingų autorių darbai, tačiau persmelkti asketizmo ir griežtumo dvasios. Christiane B. Bethke, Czajos Braatz, Dainius Dapkevičiaus, Alfredo Kaufnerio, Daumanto Plechavičiaus, Dianos Radavičiūtės, Ritos Rohlfiing, Aistės Valiūtės ir Sauliaus Valiaus kūriniai išskleidę bendros konцепcijos fone ir kiekvienas savaičiai atsakinėja į vieną esminį klausimą.

Parodoje pristatomos įvairios meno sritys: nuo tapybos, objekto meno iki instalacijų. Menininkai, suburti aktyviausio jų atstovo iš Lietuvos S. Valiaus, nepaliaujamai stiprinančio Vokietijos ir Lietuvos draugystę, dalyvavo projekte, kurio rezultatus dabar pristatytus ir matome. Kaip teigė Vokietijos atstovai, menininkai pagėjūs įveikti net ir gana dažnai mus stabdančias kalbos bei sustabarėjusio mąstymo sienas, nes mano formos joms visiškai nepavaldžios.

„Menininkams, dalyvaujančiams šiame projekte, Frontier Spirit savoka šiandien apima judejimo ir mąstymo įvairiomis kryptimis idėją: slaptų struktūrų išardymą, pasenusių savoką atskratymą, neįsmintų takų atradimą, naujų perspektyvų plėtojimą“, – teigia parodos organizatoriai. Tačiau tas konstatuotas naujumas labiau atspindi idėjiname parodos lygmenyje, temos interpretacijose nei konkretiame darbų formose, kurios atrodo ypač švarios ir preciziškos. Visos parodos erdvės detalės itin subalansuotos.

Pagrindinė ir dažniausiai pasitaikanti forma parodoje – spygliuota viela, kuri radikaliamai ir skausmingiausiai atspindi sienas, atskirtinumo negatyvą. C. Braatz savo instalacijoje seną surūdijusią vielą derina su audeklu „Ne – Kaltybė“, kuri žymi perėjima iš saugios teritorijos į naujā ir šiek tiek bauginančią, „besidriekiančią metų pėdsakais“. „Nekaltybė“ prāžudo nežinojimas, patikumas, naiumas, nenorejimas matyti, ir taip virsta kalte. Tačiau, nepaisydamas visų sužeidimų, užribyje veriasi naujas patirčių horizontas“, – teigia autorė, net ir tokias ribas siūlanti pereiti azartiskai. Instalacijoje „Spygliuotos vielos tinklai – piešiniai“ ornamentai kuriami gana skausmingu būdu – spygliuo-

Diana RADAVIDIČIŪTĖ.
„Įsitikinimų teritorija“.

tos vielos tiesėmis, kurios šiuo atveju yra paslankios ir judrios.

R. Rohlfiing fotografijoje „Bellaidė žemė“ bei „Leškant bokšto“ sienos tema atskleidžia politinius ir socialinius niuansus, prisigérusius daug skausmingų patirčių, kurios fotografijoje tarsi suslėptos už lakoniškos, asketiškos ir minimalios formos. Rodomas ir kitas tos pačios autorės darbas – vielos tinklas „Šešėliai ant sienų“, aklinais uždengiantis įsivaizduojamai įrémintą erdvę dalį. Aklinumas ir Jame gimstantys nauji dariniai – slenkantys šešėliai.

A. Kaufneris eksponuoja minimalistinius „vaizdo objektus“, kurie primena „nubrūžintus“ paveikslus, švitrininius popieriumi skausmingai perbrauktas erdes. Todėl ir priesais kabantys D. Radavičiūtės „Kultūros barų“ žurnalių su metalu įrémintomis ertmėmis ir švitrinio popieriaus fonu, virtę „Įsitikinimų teritorijomis“, įgauna papildomų asociatyvių reikišmių. Parodos centre – dar vienas A. Kaufnerio bandymas susiekti skirtingumus: geležių, akmenų ir stiklų. Tai, kas uždara ir atvira dėl šviesos, tai kas laku ir stabili. Tieša, parodoje nebuvo tiek daug šviesos, kad stiklas atskleistų vienos savo kontrasto galimybes.

Šviesos dar labiau sumažėda-

vo, kai netikėtai tamsoje sužibda vienintelis D. Dapkevičiaus instalacijos ekranas, žymintis vietą, kurioje galima patekti į ypač tolimas sferas. Garsinis menininko koliažas sudarytas iš dančius kūnų spinduliuojamų bangų vibracijų ir dar keistesių dalykų – „nuo foninio triukšmo atskirtų signalo anomalijų, transformuotų į garso bangas...“ ir taip toliau. Netikėtai šviesai užgesus nušvintant sienas ir kosminiai garsai trina įsivaizduojamas beveik tarpgalaktines sienas.

Ziūrovus provokuojanti ir A. Valiūtės bei D. Plechavičiaus instalacija „Space Invader“. Autoriai prisipažįsta pavadinimą ir pradinių idėjų skolinęsi iš klasika tapusio vieno pirmųjų kompiuterinių

Czaja BRAATZ. „Ne – Kaltybė“. šaudymo lazeriu žaidimų. Tai erdvės okupantas. Autoriai erdvę užgrobia „atimdamis šviesą ir pasiglemždamis dėmesį“. Juodu audeklu dengta ir provokuojanti įeiti, tačiau nejsileidžianti erdvę, skrodingama žalio lazerio žybsnio.

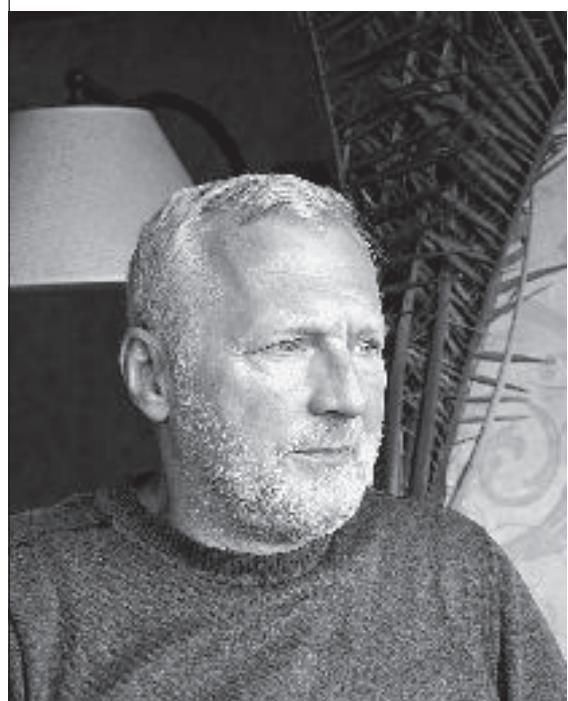
Sienos ne visada yra atskiriančios ir bauginančios. Kartais jos saugo ir net gelbsti, tačiau atvirimo ir naujumo paieškos idėjos ši kartą aiškiai pakreipia žiūros tašką priešingą linkme. Ja tenka ir sekti. Pereiti atvertas sienas bent jau tarp Lietuvos ir Vokietijos menininkų, atvirai ir gana skaudžiai prabylančių mums, kad sugriaume bent kelias sienas savo galvos. Tikrai labai vési paroda vasarą.

Autorės nuotraukos

Alfredo KAUFNERIO metalo ir stiklo lydiniai bei Czajos BRAATZ „Spygliuotos vielos tinklai – piešiniai“.

Sveikiname

iepos 9-ąjį Lietuvos žurnalistų sąjungos valdyba medalį „Už nuopelnus žurnalistikai“ vienbalsiai paskyrė LŽS Kauno apskrities skyriaus nariui Gediminiui Jankui.

Savaitraščio „Nemunas“ ir internetinės svetainės www kaunozurnalistai lt bendradarbis, Lietuvos raštojų ir Žurnalistų sąjungų narys gimė 1951 m., mokėsi Kauno „Aušros“ ir Talino XIX vidurinėje mokyklose, 2000 m. baigė Vilniaus universiteto Kauno humanitarinių fakultetą. 1984-1990 m. buvo Kauno ir Vilniaus valstybinių akademinių dramos teatrų literatūrinės dalies vedėjas, 1991-1994 m. – Lietuvos šaulių sąjungos žurnalo „Trimitas“ vyr. redaktorius, 1997-2000 m. laikraščio „Akistata“ žurnalistas, o nuo 2002 m. – Kauno miesto savivaldybės Socialinių reikalų departamento direktorius.

1994 m. tapo Raštojų sąjungos nariu. Raštojo (prozininko, dramaturgo) plunksnai priklauso drama, skirta dr. Vinco Kudirkos 150-osioms gimimo metinėms. Dramos sceninę adaptaciją „Ir šviesa, ir tiesa“ aukštai įvertino ir žiūrovai, ir teatro kritikai. Pats G. Jankus yra objektyvus, viską pastebintis, meniskai ir meistriškai rašantis teatro kritikas.

G. Jankaus parašytas pjeses pastatė Kauno dramos teatras („Amžinas keleivis“) ir Kauno kamerininis jaunimo teatras („Stolypino vagonas“). Išeistos šešios knygos. Dabar LRS ir LŽS narys savo kūrinius publikuoja savaitraštyje „Nemunas“, nuolat pateikia operatyvių, objektyvių, originalių recenzijų apie šalies teatrų spektaklius.

Eugenija ŽAKIENĖ

Atrodo, pastaruoju metu Kauno muzikinis teatras skiria daugiau dėmesio operai ir jos gerbėjams. Kelerius metus iš eilės pavasarį trupė rengdavo operos savaitę ir kviesdavosi garsių užsienio svečių. Šiemet sugalvotas kitoks „eksperimentas“ – trijuose spektakliuose („Traviatoje“, „Margaritoje“ ir „André Šenjė“) pasirodo jauni Lietuvos atlikėjai, kai kurie dar nematyti Kauno scenoje (Onutė Kolobovaitė, Lilija Gubaidulina). Toks stengimasis „pašviežinti“ jau kurį laiką rodomą vaidinimą, apvalytį iš nuo tam tikros rutinos, suaktualinti naujai klausytojų kartai – be abejonių, pagirtina praktika, tikra dovana riantojo muzikinio žanro gurmanams. Kita vertus, pastaras sezonas ilgam išsimins ir kryptingu personažu „jauninimu“ – pasikeitus atlirkėjų sudėciai, rasdavosi stipresnių vaidybinių akcentų, o besiplėtojantis dramaos vyksmas ir personažai atrodydavo realesni.

Tad sezonui baigiantis nusprenčiau pakausti solistų, dažniau matytų spektaklių atnaujinimo (ir tikrose) premjerose, apie jų išpuodžius, apie naujus vaidmenis ir planus.

Raminta Vaicekauskaitė (*Grafienė Cédlau* (Johanno Strauso operetėje „Vienos kraujas“) *Margarita* (Charleso Gounod operoje „Margarita“), *Violeta* (Giuseppe's Verdi operoje „Traviata“) Kauno ir Vilniaus teatrų scenose):

– Sezonas buvo labai aktyvus, jis prasidėjo nuo „Vienos krauko“ pastatymo, toliau – Gustavo Mahlerio Ketvirtiosios simfonijos rengimas su dirigentu Modestu Pitrėnu, „Margarita“ Kaune, „Traviata“ Vilniuje, „Triumfo arkos“ TV projeketas – žodžiu, viskas vienu metu. Toks įtemptas laikas privertė mobilizuotis, susiūmti ir, manau, lėmė sezoną sėkmę. Džiauguosi visais projektais, kuriuose dalyvavau, ypač „Traviatos“ spektakliu Vilniuje, seniai norėjau padainuoti kitame teatre; „Triumfo arkos“ potyrius traktuoju pozityviai, nes išmokau šio to nauj... Labai įdomu buvo dirbti su M. Pitrėnu, neapsakomai gera dainuoti kitokią, neteatrinę muziką. Gaila, kad prieš „Margaritos“ spektaklį nerepetavome tiek, kiek norėtusi. Galiu teigti, kad rengama tą vaidmenį net neįsivadavau visos jo gelmės ir sudėtingumo. Vargu ar viskas pavyko iš karto – kita sezoną daug ką bandysiu daryti kitaip...

– Minėtoje operoje drama ištisies sustiprėjusi dėl kitokių aktorių akcentų. Kiek jums operoje svarbi dramatinė linija?

– Siekiu, kad klausytojas nejaustų ribos tarp dainavimo ir vaidybos. Operoje – sintetiniame žanre – šios dvi pusės turi būti neat siejamos; negalvoju apie dainavimą vaidinimo metu, tiesiog esu tas ar kitas personažas. Kur kas labiau domiuosi ir džiauguosi rimtais operiniai vaidmenimis, nors ir mano iškūnytos operecių veikėjos ganėtinai dramatinės (kokios tik gali būti šiam žanrui). Muzikinė kalba operetėje, nuolatinis koketavimas ir šypsenos vargina, turbūt negalėčiau nuolat vaidinti subrecių. Nors tie personažai smagūs ir efektingi, pasijutau laiminga, kai pagaliau galėjau išsiausti į dramatinį vaidmenį.

– Prieš kurį laiką koncerte su Vaidu Vyšniauskė atlikote ištisus operų „Traviata“, „Manon“ fragmentus. Susidaro išpuolis, kad tam tikru vaidmenų laukėte, jiems ruošėtés...

– Išsitinkau, kad vaidmenys „ateina“ tada, kai reikia, kai jau esi jiems pasirengusi. Visų pirma nebuvau tikra, kad galu dainuoti sudėtingą Violetos partiją. Esu labai savikritiškas, nuolatos nepatenkintas savimi žmogus. Manau, ši partija parengta dėl didžiulės profesoriaus Vladimiro Prudnikovo konsultacijų įtakos. Dar praeito sezono žiemą parodžiau jam vieną Violetos ariją, ir jis pasakė, kad tai mano vaidmuo, kad turiu dirbti toliau. Tuomet pradėjau ruošti visą partiją ir esu jam už tai labai dekinga. Ne nuostabu, kad ir minėtame koncerne sudėjome kelis numerius. Svajoju padainuoti *Manon* – tikiuosi, ir ši svajonė kada nors išspildys... Po-

Liudas Mikalauskas ir Raminta Vaicekauskaitė įkūnija blogio ir gėrio jėgų kovą.
Martyno ALEKSOS nuotrauka

vertiname ji. Profesorius – puikus psichologas, o ši savybė, manyčiau, yra lemiama vokalo pedagogikoje. Jis moka išaiškinti, paremti, paskatinti dainininkus tobulėti. Vokalistai dažnai abejoja dėl savo dainavimo, tad itin svarbu mokyti visą gyvenimą ir jausti palaikymą. O be savikritikos negali žengti žingsnio į priekį.

Giedrius Prunskus (*Kagleris* (J. Strausso operetėje „Vienos kraujas“), *Bartolas* (Gioachino Rossini operoje „Sevilijos kirpėjas“), *Bobausis* (Zitos Bružaitės operetėje-parodijoje „Grybų karas ir taika“), *Zoseras* (Eltono Johno miuzikle „Aida“)):

– Sis sezonas buvo intensyvus ir teatre, ir dirbant pedagoginį darbą – J. Gruodžio konservatorijoje šiemet išleidau 6 mokinius. Dėl to kiek aplieidau kamerinės muzikos sritį, su kolege dainininkine Živilė Lamauskiene ir pianiste Lina Krėpšaitė parengiau tik vieną koncertą „Apie poetus ir meilę“. Turėjau keturis naujus vaidmenis, iš jų net trijuose vaidinai tėvą (lyg ir persekioja mane tas amplua): *Kagleris* – tėvas, *Zoseras* – tėvas, *Bartolas* – irgi savotiškai „tėviškas“ Rozinos globėjas. Tik „Grybų karas“ esu opozicinius *Bobausis*.

Visi vaidmenys labai kontrastingi. Rosinio *Bartolas* nebuvuo naujena, studijų laikais esu dainačius operos studijoje *Figara*, tad visu partiju muzika pažistama. Šio vaidmens siekiau nuo pat „Sevilijos kirpėjo“ pastatymo, džiugu, kad sulaukiau savo laiko. Smagi ši partija, yra prie ko dirbti. Kadangi esu ištrauktas iš spektaklių, vaidindamas turiu atliepti suformuotą charakterį, o vėliau galėsiu pridėti ir kiek naujų spalvų. Na, *Bartolas*, kaip aš jį išsivaizduoju, néra savaimė juokingas. Atvirščiai, jis – solidi persona, išsilavinės daktaras, o komiška tai, kad šis rimtas veikėjas patenka į komiškas situacijas. Nesistengsiu „spausti“ iš jo komiško personažo.

Nukelta į 4 p.

Opera ir kitos naujienos Muzikinio teatro scenoje

linkis į draminius vaidmenis buvo visą laiką, tik dabar pradėjo rastis galimybų juos atliki. Beje, man atrodo, kad keičiasi mūsų teatro lygis ir pajėgumas – drąsu statyti Gaetano Donizetti „Liučija di Lamermur“. *Liučija* – taip pat dramatiškas vaidmuo, juo nepaprastai džiauguosi. Mes su V. Prudnikovu pradėjome mokyti šios partijos originalo kalba, ją parengiau ir tada sužinojau, kad dalyvausiu. Kai prieš dve-

jus metus atėjo mintis apie Liučią, neįsivaizdavau, kad lyrinis sopranas gali dainuoti šią (koloratūrinę) partiją, ko gero, vieną sudėtingiausią sopranui skirtą literatūroje. Kita vertus, šio autoriaus muzika – savotiškas „vaisitas“ balsui. Kuo toliau, tuo lengviau dainuoja si ir kiti dalykai.

Dar kartą pakartosiu, kad labai padėjo V. Prudnikovo konsultacijos; mes mylime ir

Giedrius Prunskus (Zoseras).

Opera ir kitos naujienos Muzikinio teatro scenoje

Atkelta iš 3 p.

– Ar „Aidos“ muzika jums pasirodė artima?

– Iš tikrujų tai buvo netikėtas nuotykiškas, nes atsisakius Tomui Ladigai vaidmuo pasiūlytas man. Tai nauja patirtis, visų pirmą dėl dainavimo su mikrofonais. Leidausi į tą nuotykį su tam tikru nepasitikėjimu, net skepsiu. Pradėjės dirbtį, po truputį supratu šio muzikos stiliaus specifiką; suvokiau, kad nereikia atlikti tiksliai, kaip užrašyta klavyre, svarbu laikytis tam tikrų atraminių taškų, o visa kita – laisva improvizacija dainininko nuožiūra.

Kad būtų „patogiai“ dainuoti, patys koregovome tekstu. Atliekant tokią muziką reiktu atspalaiduoti, laisvai judėti su ritmo grove, nebijoji improvizacijos; tad kiekviename spektaklis skamba truputį kitaip. Kartais net užsimirštame, netausojo balsų, smagiai jaučiamės...

Mano manymu, Zitos Bružaitės „Grybų karas ir taika“ – fenomenalus spektaklis. Puikiai sukalta muzikinė medžiaga, viskas šioje operelėje-podijoje yra „iš tikrujų“ – ir arijos, ir ansambliai, ir chorai, ir finalinės veiksmų scenos. Man labai patinka pastatymas, puikus išmoningas režisieriaus Aido Giniočio darbas. Manyčiau, „Grybų karas“ buvo labai geras postūmis „Aidos“ link, jis padėjo išmokti improvizuoti dainuojant. Judrus, smagus, malonus spektaklis.

Kristina Siurbytė (Grafiénė Cédlau (J. Strausso operetėje „Vienos kraujas“), madam Pompadur (Leo Fallo operetėje „Madam Pompadur“), Amneris (E. Johno miuzikle „Aida“, du pirmieji vaidmenys įvertinti 2011 m. „Fortūnos“ premija):

– Man tai buvo geriausias sezona, tarsi dovana – nežinau, ar dar kada nors toks pasikartos. Nuo pavasario atlikau tris pagrindinius vaidmenis. Dainuoju teatre jau daug metų, bet dažniausiai tekdavo vaidinti subretes. Tie vaidmenys man būdavo nejaukūs, tarytum prarasdavau save, nes jiems būdingas „hiperaktivumas“ ar perdėtas linksmumas, o tai iš tikrujų nėra man artima. Esu lyriška. Po gana vienpusišku personažu trys nauji vaidmenys – tarsi atsišvėrimo metai. Pamačiau tikrus savo gebėjimus, ir, manau, kiti patikėjo manimi. Beje, labai džiaugiuosi, kad „Fortūnos“ prizas skirtas būtent šiemet ir kad įvertinti man itin brangūs vaidmenys.

Pompadur vokalinė partija man „patogi“, ją lengvai ruošiau. Be abejio, itin pagelbėjo prof. V. Prudnikovo rekomendacijos. Esu labai jam dekinėja, jis padėjo patikėti savimi, savo balsu ir jį stiprinti, akcentavo garso formavimą, kvėpavimą, niuansus – žodžiui, mokė ne dainavimo amato, o meno. Teatre juokaujame, kad profesoriaus pamokos prilygsta reabilitacijai sanatorijoje...

Idomi, netikėta patirtis – režisierės Anželikos Cholinos pastabos, jos juosiuose tikslinguo paaškinimai. Pirmos repeticijos man būdavo kaip TV kultūros laidos, tada viską susidomėjusi stebėjau ir mokiausi. Menininkė labai profesionali, žino, ko nori, ieško logiškų būdų situacijoms pavaizduoti. Kita vertus, jos personažo traktavimas skiriasi nuo vyro režisierių: manau, kad moteris kitos moters poelius interpretuoja autentiškiau...

Amneris vaidmuo „uždėjo karūnā“ šiam sezoniui, nes čia galėjau parodyti truputį savęs. Šis vaidmuo – mano, tame įvyko visiškas susiliejimas mėdziagos pajautimo ir to, ką aš šiuo metu galiu pasakyti. Man patinka, kad ši herojė keičiasi, turi daug briaunų ir išairių, idomų spalvų. Dainuojamus

Raminta Vaicekauskaitė (Margarita) ir Mindaugas Zimkus (Faustas).

Kristina Siurbytė (Amneris).

tekstus kiek koregovome, akcentavome tam tikrus atraminius žodžius; tekstas tapo visų mūsų veiklos produktu. Beje, mūsų niekas nemokė tokios dainavimo manieros, bet ši muzika patiko, „užpildė“ sielas; rengdami premierą tiesiog dienų dienas nešeidavome iš teatra. Kita vertus, *Amneris* partija man yra labai žema. Ilgai mąsciau, kaip turėčiaus susidoroti su šia problema, ir nusprendžiau, kad pradēsiu muzikinį pasakojimą tarsi iš tolo, balsas skambės kaip dūmas ar praeities aidas.

Dabar planuoju atostogas, jaučiuosi pakankamai išdalijusi savęs, turiu pailsėti. Viena tokų ramių vietų, kurioje galiu su niekuo nešeinkėti, tai Niada. Kita – režisieriaus Gycio Padegimo Juškony, fantastiška vieta Dzūkijoje, nuostabus gamtos kampelis ir beveik laukinės sąlygos. Pabūni su savimi, su Gyciu – fantasmagoriska vaikščiojančia enciklopedija, pamaičini sielą ir dvasiškai atsigaumi.

Liudas Mikalauskas (Figaro (Wolfgang Amadeus Mozarto operoje „Figaro vedybos“ LNOBT), Mefistofelis (Ch. Gunoud operoje „Margarita“):

– Mano sezonas prasidėjo Vilniuje *Figaro* vaidmeniu, viena didžiausiai svajonių. (Beje, ši sezona net trys kauniečiai vaidinti pagrindinius vaidmenis Nacionaliniame teatre.) Kita svajonė – *Mefistofelis*, jis išsipildė Kauno scenoje. I „Margaritą“ atėjau po Naujų metų, o i kitą spektaklį buvo įtrauktas absolucių visi nauji veikėjai, todėl mes su Mindaugu Zimkumi, vaidindami antru kartą, jaučiės kaip scenos senbuviai. Labai džiaugiuosi, kad mūsų teatras krypsčia operos link – tai rodo „Margarita“, nauji vaidmenys „Traviatoje“, rengia-

ma statyti „Liucija di Lamermur“.

Itraukimas į veikalą nuo naujų patymų skiriši tuo, kad negali rengti vaidmens pamažu, nuosekliai, o turi per keturius penkias repeticijas įsilieti į spektaklį. Taigi vaidmuo dar yra nebaigtas, tobulintinas, tačiau tokios partitys itin „užgrūdina“ profesine prasme. Manau, vaidinant kokį penktą ar šeštą spektaklį, jau būtų galima kalbėti apie tikrą personažą. Tad šis sezona man buvo veikiau savotiškas tramplinas *Figaro* ir *Mefistofelio* vaidmenims kurti; tikėkimės, ką sezoną jie bus labiau subrandinti.

Beje, *Mefistofelio* tematika tėsiama kameriniame koncerte, kurį drauge su žemų styginį instrumentų ansambliu atlikau vasaros festivaliuose. Šiemet pasidomėjau šios temos ikūnijimu ne tik operose, bet ir kamerineje muzikoje. Tad sezona užbaigsiu programą „Mefistofelio kerai“, atliksiu operines arijas ir kamerinius kūrinus, kuriuose parodyti įvairūs velnių, surinkta visa tamsuma. Norėtusi padėti savotišką tašką šiam puslapyje; man taip dažnai nutinka – susišaukiu ties tam tikra programa, ją paruošiu, „užviršuoju“ ir pabaigiu. Laukiu, kol subrēs viduje...

Muzikos akademijoje baigiau magistrantūros studijas. Šioje srityje galutinio taško nededu, tiesiog darau pertrauką. Norisi truputį atsiptūsti ir pažiūrėti, kaip seksis vienam. Kadangi vokaliniam tobulejimui nėra pabaigos, dainininkui tenka mokyti visą gyvenimą.

Dažnai koncertuoju, be solinių koncertų su Šv. Kristoforo kameriniu orkestru, su pučiamųjų kvintetu atlieku kamerines programas su aktore Virginija Kochanskite ir pianiste Virginija Unguraitė, su Evelina Sašenko, Egidijumi Bavikinu ir kt. Šių pasiro-

lykų; dėl to pasaulinėje praktikoje kiekvienam pastatymui samdomi komitetoriai – šokio, kalbos, stiliaus, kurie suteikia daug žinių apie rengiamą kūrinį.

– Visgi toliau buvo miuziklas ir gauna netiketas Radameso vaidmuo...

– Esu dainavęs miuzikluose, žinau, kad juose balsas turi kitaip skambėti, taip pat būtinus kitoks psichologinis nusiteikimas. Bet juk balsas – gležnas dalykas, nesinori su juo labai eksperimentuoti. „Aidos“ stilistika kėlė abejonių, nemaniau, kad mano vokalas tinkamas afroamerikiečių muzikai. Pradėjus dainuoti skaudėdavo raumenis, net norejau vaidmens atsisakyti. O paskui analizuodamas supratau, kaip galu sau padėti nekenkdamas kokybei – tiesiog į galvą atėjo šią muziką palyginti su baroko muzika. Supratau, jog šioje stilistikoje esama panašių dalykų, su barokine tradicija šią muziką sieja improvizacijos dvasia, kai natose užrašytas tik tam tikras karatas, kuri dainininkas kiekvieną kartą „užpilda“ kiek kitaip. Itampa atslėgo, balsas atspalaidavo, „krizė“ baignesi – pajautau tą vaidmenį, jį kūriau per vaidybą.

– O ką nuveikėte kituose muzikos žanruose?

– Šiemet kartu su bakalauro studijas pabaigusia dukra Paule Gudinaite atlikome Roberto Schumanno ciklą „Poeto meilė“. Itin patinka kamerinės muzikos projektais, apskritai labiausiai mėgstu kamerinę aplinką, nedidelius miestus – tokia mano natūra. Ši muzika padeda dvasiškai atsigauti, sunkiai išsivaizduoju save be savotiško „muzikinio komforto“: Franzo Schuberto, R. Schumann, Johaneso Brahms, Benjamino Briteno... Kita niša – oratorių, mišios. Dešimtmetyje dainavau Kauno valstybiniam chore, tad visada mielai sutinku atlikti šių žanrų muziką.

– Žinau, kad ši pavasarį vykote į itin idomią gastrolinę kelionę po Prancūziją. Papasakokite apie ją plačiau.

– Į Prancūziją vežėme dvi Claudio Monteverdi madrigalines operas, pastatytas režisieriaus Gintaro Varno (beje, rodytas ir Kaune, Pāzaislīo festivalio programe – E. Ž.). Po gastrolių Paryžiuje apvažiavome sostinės prie-miesčius, kitus Prancūzijos miestus, dalyvavome dvių festivalių – Meaco (Metzo „Festival passage“) ir Dižono (Dijon Theatre „En Mai“) programe, per pusantro mėnesio suvaidinome šešiolika spektaklių. Manau, operos „Tankredžio ir Klorindos dvi-kova“ ir „Nedékingųjų šokis“ unikalus veikalas, apėmęs leles, aktorius, instrumentininkus ir dainininkus. Publikai pasirodė išprusus – ji suprantą baroką ir žino, ką matys, manau, jiems paliko išpūdį ir žanrų sintezę, ir kūriniu stilistiką, ir spalvinai sprendimai.

– Minejote, kad atliekate daug barokinės muzikos. Ar specialiai studijavote ši laikotarpį?

– Šiek tiek studijau su Dariumi Stabinskui, manyčiau, geriausiu šios stilistikos žinovu Lietuvoje. O kiek anksčiau mano pirmas kūrinys buvo Francescos Caccini opera „Rudžero išlaissvinimas iš Alčinos salos“, pastatyta 2000 m. su ansambliu „Banchetto musicale“ ir konsortu „Brevis“. Atrodė, šis stilis man artimas, jį jaučiu savo vidumi; rengdamas kūrinius, klausausi skirtinį atlikimą, tada interpretaciją gimsta kaip savaime suprantamas dalykas.

Šiuo metu svarbiausias vaidmuo – *Edgardas* naujo sezono atidarymui statomoje operoje „Liucija di Lamermur“. Laukia idomus, sunkus ir be galio naudingas darbas, nes kompozitorius G. Donicetis garsėja kaip dainavimo „daktaras“, o jo melodijos – balzamas balso stygoms...

Štai tokie „nusipiešė“ miniatiūriniai dainininkų portretai – manau, jie atspindi šiųmėčio sezono svarbiausius išvykius, kūrybinį teatro gyvenimą ir naujus lūkesčius. O po trijų mėnesių prasideda naujas sezonas...

Laimučio BRUNDZOS nuotraukos

Nemirtingieji

Karti kino žvaigždės laimė

Vasario 28-ąją pasaulį apskriejo žinia, kad Paryžiuje, būdama 79 metų, mirė garsi prancūzų aktorė Annie Girardot (Ani Žirardo). Vyresnės kartos žiūrovai prisimena jos vaidmenis komedijose („Senmergė“, „Švelni policininkė“) ir jaudinančiose dramose („Gyventi, kad gyvėtum“, „Daktarė Fransuaza Gajan“). Prisimenaime ir aktorę išgarsinusį itališko neorealizmo šešdevrą „Rokas ir jo broliai“, kuriame jauna Annie suvaidino tragiško likimo merginą rusišku vardu Nadia.

Paradoksalu, bet elegantiškumo ir optimizmo iškūnijimu dažniausiai vadintinos aktorių likimas buvo kupinas dvasinių kančių, kurias Annie kruopščiai slėpė. Ji visą gyvenimą stengėsi atrodyti žvali ir visus įtikino, kad yra stipri bei savimi pasitinkinti moteris. A. Girardot turėjo viską, apie ką gali svajoti aktorė: profesinį įvertinimą, stabilų gerbejų dėmesį, prestižinius apdovanojimus. Bet asmeninis jos gyvenimas greičiau panašus į jaudinančią dramą. Pastarąjį dešimtmetį aktorė visai nesirūpino savo išvaizda („Aš neturiu dėl ko stengtis būti graži“), o ir dėl klastingos Parkinsono ligos jos pasirodymai ekrane darėsi vis retesni.

Ankstyva sėkmė

Dar būdama mergaitė Annie renėsi tapti akušere. Ne todėl, kad jaučių ypatingą potraukį medicinai – tiesiog jos motina buvo akušerė ir dažnai naktį dviračiu vykdavo pas giminėves. Be tévo užaugusi Annie norėjo būti viskuo panaši į motiną. Baigusi koledžą mergina įstojo į medicinos seselių mokyklą, nors jau tada svajojo apie aktoriystę. Apsispręsti padėjo mama: „Pamégink. Jei nepasiseks, sugriši į kliniką. Medicinos seselė tu tikrai būsi gera.“

Taip vieną sekmadienį Annie praleido Mišias, kad galėtų priėmimo komisijai perskaityti pasakėti. Egzaminatoriams guvi mergina padarė išpūdį, ir štai septyniolikmetė panelė kaštoniniais plaukais dienomis jau žengia pirmuosius žingsnius studentiškoje scenoje, o vakarais šoka kakaną kabarete „Rose rouge“.

Su pagyrimu baigusiai konseruatoriją Annie labai pasisekė – ji buvo priimta į legendinio teatro „Comédie-Française“ trupę. Prancūzijos aktoriams tokia likimo dovana reiškia pripažinimą, solidžius honorarus, stabilią padėtį visuomenėje ir materialinį aprūpinimą iki gyvenimo pabaigos. Tačiau jaunai idealistė greitai tampa anksta klasikinių tradicijų suvaržytoje erdvėje ir ji savo noru pasitraukia iš teatro. Mergina troksta rizikuoti ir išméginti skirtinės amplia. Ji jau pajuto kerincių kino ekranų magiją, nes nusifilmavo keliuose epizoduose ir iš arti matė patį Jean Gabiną, o ir kritikai ją apdovanojo talentingoms debiutantėms skirtu Suzanne Bianchetti prizu! „Comédie-Française“ teatre viskas oru ir solidu, o jai norisi šelti, kręsti pokštus ir mėgautis visais jaunystės teikiamais malonumais.

Meilė gimė Italijoje

Ir, žinoma, Annie svajojo apie didelę meilę – tokią, kokia būna tik filmuose. Idealų vyriškį, kuris atitinkų visus jos lūkesčius, mergina sutiko Italijoje. 1960-ųjų ūkanotą ryta ji atskrido į Romą. Mat garsus italių teatro ir kino režisierius Luchino Visconti ruošėsi filmuoti dramą

Annie Girardot.

nato veržumas, temperamentas ir (ką čia slėpti!) šiurkštį vyriška jėga (kai porelė pamatė, kaip stiprus vaikinai užsipuolė jauną vagišių, Renato nesvyruodamas puolė į mustynių sūkurį ir apgyné silpnėsnių). Merginai tai padarė stiprų išpūdį. Pagaliau šalia jos tikras vyras, kuris jaučiasi esąs savo gyvenimo šeimininkas!

Jau būdama garsi prancūzų kino žvaigždė A. Girardot taip komentavo šią savo patirtį: „Kiekviena moteris turi savo nepakartojamą likimą, ir ji turi gyventi nepaisydama patarimų bei nesidairydama į svetimą patirtį. Reikia išlaikyti savo individualumą. Aš niekada nedaliju patarimų, bet ir pati į juos neįsiplausau. Juk panašių likimų nebūna. Mano gyvenime buvo vienintelė meilė ir vienintelis vyras R. Salvatori... Žinoma, man teko pažinti ir kitų vyry - ir jų visi pažinojo. Annie patiko Re-

jie mane mokė tobultinti mano talentą. O tikra meilė būna tik kartą gyvenime.“

Iliuzijos sklaidosi

Kai jiedviem gimė dukra Giulia, ponia Salvatori tapusi Annie stengėsi būti kaip tikra italė – vaikščiojo į turų produktų, azartiskai derėjosi dėl jų kainos ir su malonumu gaminio šeimynai itališkus patiekalus. Bet pamažu ėmė ryškėti ir tos Renato charakterio savybės, į kurias Annie anksčiau nekreipė dėmesio. Tikram Italui šeima ir draugai yra lygiavertės sąvokos. Visų draugų ir ankstesnio gyvenimo atsisakiusią Annie vis dažniau skaudino vyro lėbavimai su draugais ir priklausomybė nuo azartinų lošimų (dažnas Renato partneris prie kortų stalo buvo Adriano Celentano, kartą užstatė savo prabangų mercedesą ir jį pralosės). Nenuostabu, kad audringų vaikelių išvargintai Annie norėjosi pailsėti nuo tokios kasdienybės ir vėl rimtai pasinerti į darbą. Netrukus atsirado geras pretekstas ilgesniui laikui palikti namus – prancūzų kino veteranas Marcelis Carne pakvietė Annie filmuoti dramoje „Trys kambariai Manhetene“ (1964 m.). Kinas, suvedės draugę Renato ir Annie, dabar juos ilgam išskyre.

Prancūzijoje Annie staciai galva pasinėrė į naujus darbus – pasiūlymai filmuoti pylési kaip iš gausybės rago. Vaidmenų spektras platus – nuo dramų iki lyrinių komedijų (pastarosios netrukus tapo tikra aktorių vizitine kortele). O štai Italijoje likusiam Renato „desimtoji mūža“ ne tokia dosni. Annie pakvietė ji į Paryžių ir net parūpino darbo, tačiau tenkintis antraplaniais vaidmenimis ambicingas italas nenorejo. Visgi ir ramiai kėsti žurnalistų pašaipų negalėjo. Alkoholis, depresija ir protą tendantis pavyduliaivimas – šis sprogtomasnis mišinys – padarė savo: aktoriaus sveikata kasmet blogó, o gerų vaidmenų mažėjo. Simboliška, kad paskutinį (visai nedidelį) vaidmenį R. Salvatori atliko filme, kuris vadinosi „Juokingo žmogaus tragedija“ (1981 m., režisierius Bernardo Bertolucci).

Po Renato mirties 1988 m. ir Annie karjera iš sėkmės viršūnės pamažu ēmė leistis žemyn. Vaidmenų sutraukti nemažėjo, bet jie buvo televizijos filmuose bei serialuose, o ir didelio pasirinkimo nežadėjo. Maloni išsimtis – austrių režisierius Michaelo Haneke's filmas „Pianistė“, sukurtas pagal Nobelio premijos laureatės Elfriede Jelinek romaną. Už valdingos motinos vaidmenį A. Girardot nusipelnė savo trečiojo „Cezario“ – įtakingiausios prancūzų nacionalinės premijos.

Parengė
Gediminas JANKAUSKAS

Su „Cezario“ prizu už vaidmenį „Pianistėje“.

Su Alainu Delonu Luchino Visconti dramoje „Rokas ir jo broliai“.

Ar gali fotografija sekti sakmes?

Jonas KAUNIETIS

Kauno „Žalgirio“ jachtklubas vėl nurimo po penkias dienas trukusio fotografų antplūdžio – antrojo tarptautinio seminaro „Stop frame“. Per mažiau nei savaitę nufotografuotų kadrų skaičius drąsiai galėtų būti ištrauktas i Lietuvos rekordų knyga dėl vienos paprastos priežasties. Seminaro dalyviai neapsiriboję tradiciniu bresoniškuoju (Henri Cartier Bresson – vienas žymiausių XX a. fotografų) lemiamo momento fiksavimui. Pagrindinė kūrybinė stovyklos užduotis – sukurti fotofilmą, naudojant šiuolaikines skaitmenines technologijas. Fotofilmas – tai tarpdisciplininio meno kūrinys, kuriame sujungta fotografija, muzika ir netgi tekstas. Tradicinėje fotografijoje užfiksuoja viena akimirka, o fotfilme iš daugelio atskirų kadrų sukuriamas dinamiškas mini siužetas – fotopasakojimas su garsu ir / ar tekstu. Vienam fotofilmui sukurti gali būti pasitelkiama nuo kelių dešimčių iki kelių tūkstančių kadrų. Toks fotografijos panaudojimo būdas kai kuriuos dalyvius gąsdino, tačiau kartu ir viliojo fotografams nebūdingu kūrybos metodu ir visiškai neįprastu rezultatu.

Seminare dalyvavo apie 100 entuziastų ne tik iš įvairiausių Lietuvos miestų, bet ir iš Latvijos, Lenkijos, Baltarusijos, Rusijos, Ukrainos. Netradicinės fotografijos išskyrė ir netradicinė margaspalve auditorija – nuo keturiolikos metų jaunimo, dar tik ieškančio savo gyvenimo kelio, i studentų, pašrinkusių studijas meno ir technologijų srityse, iki pedagogų su 25-erių metų darbo stažu. Didžiaja dalį dalyvių čia subūrė III tarptautinis jaunimo fotografijos konkursas „Jaunas žmogus XXI amžiuje“. Renginio metu apdovanoti konkurso laureatai, o patiemis aktyviausiesiems atiteko prizai – jie galėjo nemokamai dalyvauti šiame seminare-plenere.

Seminaras prasidėjo nuo paskaitų, nagrinėjančių esminius klausimus: kaip statiskus fotografinius vaizdus priversti judeti arba kuo fotofilmas skiriasi nuo videofilmu. Visas abejones išskaidė ir į seminaro dalyviams rūpimus klausimus atsakė renginio sumanytojai, edukologai, Lietuvos fotomenininkų sąjungos narai Tatjana ir Jonas Kuzminai bei vaizdo inžinierius Vigmantas Balevičius. Ši kūrybinė grupė inovatyvia fotofilmų kūrybos temą gvildeno dvejus metus rengtoje TV laidoje „15 min. apie fotografiją“, o praėjusių metų rugpjūčių Mykolo Žilinsko galerijoje suorganizavo pirmąjį tarptautinį fotofilmų kūrybos festivalį „Stop frame“. Festivalio darbus tuomet vertinės fotografijos kritikas Skirmantas Valiulis reziumavo, kad „prie fotofilmų kūrybos pradininkų galima priskirti XIX a. pabaigos eksperimentatorius, kurie mėgino žirgo, paukščio ar žmogaus judesį pagauti fazėmis. XXI amžius i tokius senus eksperimentus atsigrežia, ieškodamas naujos erdvės medijoms, o ypač tarpmedijiniams ryšiams“.

Pirmą dieną užbaigė seminaru atrinktų fotofilms peržiura, kurios pagrindinis akcentas – fotfilmo etalonu tituluojamas Jūratės Samulionytės 15 minučių trukmės kūriny „Nerutina“, pelnės apdovanojimus jau ne viename festivalyje Lietuvoje ir už jos ribų. Kuriant ši filmą per 9 dienas užfiksuoja daugiau nei 80 tūkst. kadrų, o vaizdo ir garso įrašai bei monžas užtruko apie 2 mėnesius.

Seminaro metu siekiant detalių išaiškinti fotilmų kūrybos prasmę, esmę ir salytį su kitais menais buvo panaudotas sugretinimo metodas. Tuo pačiu metu jachtklubė vyko kino stovykla, kurioje dalyvavo dvi dešimtys vaidybinių kino studijos „Kadras“ jaunujių kūrėjų. Greičiau nei per savaitę sukurti 7 trumpo metražo filmų, kurie demonstruoti ir vertinti paskutinę projekto dieną. Toks gretinimas leido pajusti akivaizdų skirtumą tarp tradicinio kino ir modernaus filmo imitavimo pasitelkusių fotografijų.

Seminaro metu nebuvo atsisakyta analizuoti ir tradicinės fotografijos. Antrą dieną dalyvius nudžiugino Lietuvos fotomenininkų sąjungos atsakingasis sekretorius, fotomenininkas Stanislovas Žvirgždas. Po paskaitos „Ar buvo modernizmas Lietuvos fotografijoje“ vyko fotografijos aistruiolių nekantriai laukta „portfolio“ darbų peržiūra. Lietuvių, anglų, ru-

Fotomenininkas Stanislovas Žvirgždas vertina latvės Anetės Šmitės „portfolio“ kolekciją.

Docentas Tomas Pabedinskas skaito paskaitą „Pasakojimas fotografijoje: lemiamas momentas ar atvaizdų sekė“.

Seminaro metu apdovanota III tarptautinio fotografijos konkurso „Jaunas žmogus XXI amžiuje“ „Grand Prix“ laimėtoja Milda Kiausaitė.

sų ir lenkų kalbomis bemaž tris valandas be pertraukos trukęs užsiemimas ištraukė visų šalių atstovus. Analizuotų darbų spektras labai platus tiek pateikimo, tiek dalyvių patirties požiūriais. Nuo tradicinių popierinių atspaudų iki skaitmeninių medijinių fotopasakoju mių su teksta. Nuo pirmus žingsnius nedrąsiai žengiančių entuziastų nuotraukų iki profesionalių, tarptautinė pripažinimą pelnusių darbų.

„Portfolio“ pristatymus pradėjusi Sankt Peterburgo atstovė Lera Mostovaja, pateikusi dvi skirtingas serijas su melancholiškais mažo miestelio žiemos vaizdais ir didmiesčio naktinio gyvenimo dinamiškais motyvais, išklau sė argumentuotas peizažų meistro S. Žvirgždo pastabas dėl komponavimo, idėjos užbaigtumo ir perteikimo, apsisprendimo, kadru atrankos, spalvotų ir nespalvotų vaizdų smaplakos ir dermės. Maksimas Vohinas iš Zaporozės (Ukraina) sužinojo, kad nuotrauką atranka – kaip medaus statinė, kuria galį sugadinti vos keli nevykę kadrų. Eugenijus Ovečkinas iš Rusijos šiaurinės sostinės (beje, kai bai gės Sankt Peterburgo žurnalistikos universitetą) pateikė keletą profesionalų dokumentinių serijų ir buvo pagirtas kaip profesionalus žurnalistas, tačiau jam teko kritikos dėl per ilgų ižanginių tekstu, nes fotografija privalo kalbėti vaizdais, o ne raidžių ornamentais. Stebédamas Ninos Leščiuk iš Kijevo instaliaciją apie skausmingus Černobylio avarijos padarinius, lektorius atkreipė dėmesį, kad nepageidautina realius fotografinius dokumentinius vaizdus painioti su virtualiais. Kolekcija būtų geresnė, perskirta į du blokus: reportažinį ir eksperimentinį. Lenkijos nacionalinės kino, televizijos ir teatro mokyklos Lodzėje studentė Karolina Jonderko visapusiai įvertinė už keliais brandžias serijas: iki ašarų jaudinančias neigaliųjų vestuves, eksperimentinę aktų seriją Berlyne, natūralistines kiaulių skerdynes Serbijoje ir gedulingas prezidento laidotuvų akimirkas Lenkijoje po lėktuvo katastrofos Katynėje. S. Žvirgždas akcentavo, kad tai įdomūs vizualūs pasakojimai, kuriuose jaučiamas autorės ir fotografuojamo objekto santykis. Latvė Anetė Šmitė pateikė portretų seriją, būdingą Latvijos fotografijos mokyklos stiliumi, tačiau jos kolekcijoje pasigesta vientisumo ir koncentravimo. Maskvietės Anastasijos Ašman darbuose jautėsi sąšauku su avangardinės fotografijos autoriais. „Portfolio“ peržiūrą baigė mūsų šalies atstovas Mindaugas Ažušilis, jau įsitvirtinęs Lietuvos fotografijoje. Jis pasigedo griežtesnės savo darbų kritikos.

Baigdamas beveik 3 valandas trukusią nuotraukų peržiūrą-aptarimą S. Žvirgždas kreipėsi į seminaro dalyvius: „Jūs čia ne tik išmokssite fotografijos, bet ir susirasite nauju draugu, o tai yra šio renginio pliusas.“

Pažintį su skaitmeninėmis technologijomis praplatė fotomenininko Gintaro Česonio paskaita „Fotografija ir šiuolaikinės medijos“. Idėjos brandintos dalyvaujant praktiniuose ir kūrybiniuose užsiemimuose su režisieriais Vytautu Balsiu ir Nerimi Akelaitiene, aktoriais Ramūnu Šimukauskui ir Aleksandru Kleinu.

Didžioji seminaro dienų dalis ir dar tiek pat nakties laiko skirta kūrybiniam darbui. Nepriekė Petrašiūnų mokyklos kompiuterinės klasės, nes dauguma seminaro fotofilmu kūrėjų pasirūpino nešiojamais kompiuteriais. Kam laukti nustatyto laiko dirbtinių klasėje, jeigu gera idėja gali netiketai surinkti sėdint Kauno marių pakrantėje?

Seminaro kūrybinė veikla susieta su turinėja pažintine kultūrine programa. Užteko laiko ekskursijai po Kauną, naktiniams pasivaikščiojimui po Laisvės alėją, apsilankytą simfoniniame koncerte „Requiem“ Pažaislio vienuolyne, o po pusiauakčio padainuota karaoke klubė.

Baigiamasis paskaitų ciklo akcentas – disputas „Pasakojimas fotografijoje: lemiamas momentas ar atvaizdų sekė“. Jo autorius, fotografijos mokslo daktaras Tomas Pabedinskas apibendrino seminaro esmę: „Kaip ir daugelyje kūrybinų dirbtuvų, taip ir tarptautiname fotografijos seminarė „Stop Frame“, manau, reikšmingesni ne rezultatai, bet seminaro eiga, kūrybinis procesas. Kaip tik jis leidžia kuriant bendrauti, pažinti šalia esančius žmones, pajusti jų požiūrį į gyvenimą ir kūrybą. Tai savo ruožtu padeda jauniems žmonėms augti kaip asmenybėmis ir, be abejo, tobulėti

kūrybos srityje. Norisi tikėti, kad bent daliai dalyvių seminare išgyta patirtis taps pagrindu ir įkvėpimu toliau kurti ir kūryboje kelti aktualių klausimus bei ieškoti prasmingų atsakymų. Visa tai išgyja dar didesnės reikšmės dėl to, kad stovyklą tarptautinė – galimybė pažinti kultūrinį kontekstą skirtumus ir jų įvairovę jauniems kūrėjams ypač svarbi plečiant akiratį ir objektyviau vertinant savo darbus.“

Baigiamasis, labiausiai visų laukiamas momentas – seminaro-plenero metu sukurtų fotofilmu peržiūra ir vertinimas. Iš keturių dešimčių darbų išrinkti ir apdovanoti 3 geriausieji. Vertinimui vadovavo Lietuvos fotomeninininkų sajungos Kauno skyriaus pirmininkas G. Česonis – jis paskelbė geriausią darbą ir pabrėžė, kad jo idėja užbaigta, vaizdas estetiškai suvaldytas. Nugalėtoju pripažintas vilniečių Gabrielės Gurečiūtės, Gretos Cibulskaitės, Gretos Janutytės ir Roko Mičiūdos nuotaikinas filmas „Closer“. Visi filmo autorai yra Respublikinio mokinių informavimo ir techninės kūrybos centro fotografijos ir medijų būrelų nariai. Antra vieta skirta jungtinės tarptautinės kūrybinės komandoms nariams Nina Liščiuk (Ukraina), Darijai Čerkes (Baltarusija) ir Anetei Šmite (Latvija) už fotofilma skausminga karo tema „Paslėptas nerimas“. Trečia vieta džiaugėsi Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazijos moksleivė Liepa Grušaitė, išvertinta už filmuką „Žmogus atbulai“. G. Česonis akcentavo, kad gero fotofilmo pagrindas – vykusiai sukomponuotas fotografiskas kadras, paprasta, kartaip net minimalistinė idėja, o jo kūryba turėtu prasidėti nuo grynosios fotografijos studijavimo.

Seminariui pasibaigus rengėjai – Kauno jaunimo žiniasklaidos centras ir Kauno moksleivių techninės kūrybos centras – priminė dalyviams apie šiu metų rugsėjo pabaigoje organizuojamą antrajį tarptautinį fotofilmų festivalį „Stop frame“. Iniciatyvą apibendrino VDU lektorius T. Pabedinskas:

„Šiandien kalbėti apie skirtingu menų šakų konkurenciją tikriausiai nebūtų visai tikslu. Šiuolaikinės kūrybos kontekste labiau tiktu akcentuoti skirtingu menų ir medijų susijimą, sintezę. Griežtos ribos tarp įvairių kūrybos sričių dabar nėra tokios reikšmingos kaip anksčiau, o „tarpmedijinė“ kūryba, kurią minėjo S. Valiulis, iš tiesų ypač aktuali. Šiuo pozūriu fotofilmas – kaip viena iš galimų tarpdisciplinių kūrybos formų – taip pat gali būti savaip reikšmingas. Nors formaliai, techniniai požūriu jis galbūt ir primena XIX a. eksperimentus, nūdien jaunam kūrėjui, ko gero, svarbūs jau kiti tokii eksperimentų aspektai nei praėjusio amžiaus fotografams. Šiandien galimybė per sekundę užfiksuoти daug kadru, perteikti judantį vaizdą jau nieko nestebina, tokia technika visiems įprasta. Tačiau dabar kūrėjams kyla naujų uždaviniai: kaip jungti kadrus, kaip montuoti jų sekas, kad fotofil-

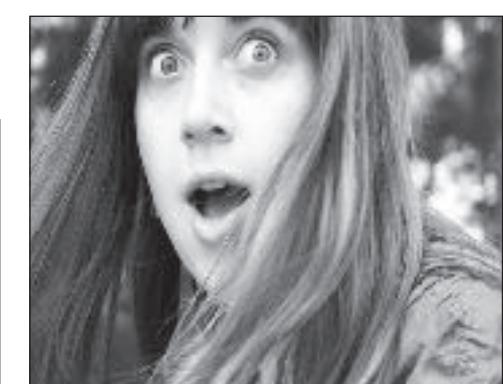

Kadrai iš fotofilmų „Closer“, pripažinto geriausiu seminaro metu sukurtu kūrybiniu darbu.

Fotfilme „Make peace, not war“ panaudota daug išraiškingų, puikiai sukomponuotų nuotraukų.

Tarptautinio fotografijos seminaro „Stop frame“ dalyviai prie Kauno „Žalgirio“ jachtklubo vėliavos tikisi susitikti ir ateinančiais metais.

Antra vieta skirta tarptautinei Ukrainos, Baltarusijos ir Latvijos komandai už fotofilma skausminga karo tema „Paslėptas nerimas“.

mas būtų ir vizualiai išraiškingas, ir perteiktų prasmingą bei originalų pasakojimą, autoriaus mintis, išgyvenimus. Be to, fotofilmas ypatinges ir tuo, kad jo kūrėjams leidžia labai aiškiai suprasti vadinamosios tarpmedijinės kūrybos specifiką. Tai nėra nei statiska fotografija, nei judantis vaizdas, kaip, pavyzdžiu, kine ar videomene. Iš esmės čia susidurama su dvieju labai skirtingu meno formų sinteze – fotografija yra „nelaikinis“ menas, ji neturi trukmės. Filmas, priesingai, tėsiasi laike, turi savo trukmę. Todėl autorius, kurdamas fotofilma, gali perprasti ir fotografijos, ir judančio vaizdo teikiamas galimybes, ieškoti būdų, kaip jas susieti. Šia prasme fotofilmas – puiki edukacijos forma. Tuo metu kūrybinę eksperimentų vertę, kaip ir visose meno srityse, priklausys nuo autoriaus gebėjimo atrasti aktualių temas ir savitą bei nuoširdų pozūrį į jas.“

Autoriaus nuotraukos

Stanislovas ABROMAVIČIUS**Apie pasaulio supratimą**

namuose turiu penkis televizorius

vienas pririštas prie pasaulio
o kiti keturi rodo gatvę
jiems nereikia perjunginėti kanalų
naudoti elektros

retai prie pririštojo sėdžiu
man įdomiau
kas vyksta gatvėje
kai šviečia saulė
blaškos vėjas
krinta lapai
ar per pusnis klampoja mano herojai

tada išskrenda į pasaulį mano mintys
kvepiantios virtuvės kvapais
ir apsirengusios poezijos knygų lapais

tie kurie sėdi prie pririštojo
viso to nemato
tik kalbančias galvas ir nuodėmingus kūnus

Atsiminimai

suspaužiu sauojat atsiminimus
kurie verti teisėjo nuosprendžio
paskui prašau kad pasigailėtų
bet ne manęs
o atsiminimų
kurie parimię prie senos trobos
prie lango su užuolaidom iš drobės
saulutėmis nusėto sererų darželio
tvoros iš iškirsto lazdyno rykščių
ir nuvarvėjusio raudonų plytų kamino

Pirmosios Komunijos atvirukas

jau daug metų praėjo
nuo mano Pirmosios Komunijos

tik atsimenu kad kunigas
davė dovanų

šventą abrozdėli
kuriame mažas vaikelis
žvelgė tyromis akimis
tarsi klausdamas
ar turiu paslapštę
nuodėme vadinamą

parodžiau jį mamai ir įdėjau į knygą
vieną iš penkių kurias turėjome etažerėje
prie lango

iš pradžių žiūrėjau į ji kasdien
vėliau jau rečiau

deja, dingo ta knyga kartu su abrozdėliu

per daugelį metų pamiršau tą knygą
lentynėlę

kurioje ji buvo

kambarį kuriame stovejo lentynėlę

namą

gatvę

miestelį

ir kunigą

tik abrozdėlis vis dar gyvas akyse

jis neišnyko

nes įspaudė mažoje širdelėje

***

Pabudimas – kupinas pavoju, jeigu nesuprasi, kur esi.
Niekur nenuesi, jei be kojų, neišgirs, jeigu be ausų.

Tyloje langinės garsiai trankos,
Tai pajusi tarsi nejučiom,
maigysi pagalvę ryto rankom,
paiką mintį vysi tom pačiom.

Skris mintis lyg gero oro ženklas
tik aukštyn, kur nieko nebéra,
kur dar groja pačios senos kanklės,
leidžias po medžiu diena gera.

***

Nebijok,
man sako,

nebijok, kas rėkia...

Kas įkasti nori,
tiesia duonos riekę,

gerą žodį maigo,

pasakyti negali...
Patikėčiau, jeigu būtumei mergele,

poterius kalbėtum,
akimis žaibuočia,
vaikščiotum iš léto,
kiemą šluota šluotum...

Vienkiemyje prie Merkinės

Stasiui Stacevičiui

Jokio dugno nebus.
Raibiliuoja Bedugnis
be pradžios ir be ryšio.
Maukim kelnes ir dékim rūbus –
kur beplauktum, vis tiek čia sugrišim.

Negirdėsim dangaus
šiam nuklydusiam rojuj – Merkinėj:
miškas, upė ir vienkiemis gaus
ir atrodys gamta lyg laukinė –

suraukšlėta vyšnia
ir agrasto nuvytintas krūmas...
Auga paukščio sparne
ir lietus,
ir audra,
ir perkūnas.

O kai viskas nurims,
kai skaudės atmintis
ir maus petys,
sužinosime trinkint durims,
kad laukiniai – mes patys.

***

Raudonuoja iš toli ir stebisi
žaluma, pavasariniu suvilgyta.
Ta, kuri pravirksta, ir pro debesį
krinta nuo jauta ir netikėtu ilgesiu.

Visą dieną aikčioja ir krykštauja
ne vaikai, ne jų balsus pamégdžioja:
tik prisiminimai žolėje pernykštėje,
tik kvapai vėjelyje nubėgusiam.

Giedrė MASEDONSKAITĖ**bijūnai**

taip keistai vis
lyg paskutiniosios
išvakarėse
ar bent jau
prieš audrą
kai lieka
tik vanduo
ir žybsi
ir akina

taip keistai
tu tyli –
man Dievas
i burną įdėjo
ši rytą –
žodžiai
kamuolias
lyg bijūnais
pavasarį
sodas

į tame kamuolai
i tame ir atsimuša
dūzta

taip keistai –
kamuojamės

ant atskirų

pagalvių

kumščiais

ir tulpėm

šalpusniais

narcizais

ar tiesiog –

kamuojamės

kamuoliniai

dievai bijūnuose

duoną sau

laužo

o mes tuščiomis

akimis delnais

ir išalkę –

viens kito

rytinis

čia kava ruošiama

be ritualų servetelių sausainių

taip paprastai

ir rytais

kai po langais kurapkos dar

prie durų nusiimi kepurę

ir nedrąsiai sklaidydamas laikraštį

pradedi laukti
puodelio ar kažko svarbaus

maišau kavą kaire

ir dešiniaja dengiuosi

nuo šlamėjimo

kur kavamedis

taip kurtina

ar bando pasakyti daugiau

nei tokiaiš rytais įprasta

ant upės kranto

įmerkusi kojas galvoju –

į vandenį paleista siela

tampa plius ar minus

begalybe

iš asmeninio

taip keistai

dievaži

taip sninga

paskui tirpsta –

sulieja mane

ir Platona

ir Hobso

ir Berlin

taip keistai

aš pati

savo moteris –

aš pati

būsimų savo

vyrų pati

vabzdžiai

gintare –
tik pora milijonų

metų pries

pajudina ūsq

nugarėlę

paliečiu

nejakuu taip

glostysti

negyvenant

tik pora milijonų

po Kristaus

tą patį ūsq

ir nugarėlę

taip pačiai

kažkas glostys

Glaudžiasi atklydė nutikimai,
apsidairę dar, kad nepaklystu...
Bet kodėl tu, praeitie, užkimus,
bet kodėl savų neatpažisti?

Pamiškėje

Takas siauras, tiesus,
o už posūkio neria į kairę...
Garsiai keikiu kitus,
iš salis dar prieš tai apsidairės.

Blyksi Dievo žaibai,
būgnais suskamba šlapias griaustinis,
klykia pempės raibai,
varnalėšos prie kūdros skandinas.

Nieks linelių neraus,
nes nebuvu čia kam jų pasėti...
Bet po dangų dairaus,
traukiu margą lyg epusė sketį,

nors lietaus gal nebus,
nes tie debesys klonio neranda,
kur po tévo rugius
vaikštinėja paklydėlis gandras.

***

Dangus jau velkas marškinis,
dryžuotus, be sagų.
Ir niekas nepaaiškina,
kodėl tavim sergu

žaliam širdies plazdėjime,
atodūsyj menkam...
Iš kur mes čia atėjome,
pas ką,
kada
ir kam?

kažkam
bus nejauku

žiūrės į geltonas
buveines –
pagalvėles
vabalam
išdrūsusiem
prigulti popiečiui
ir galvos apie
amžinybę

o gal ir anksčiau
nei po poros
milijonu
lytėsiu ne aš
ir jau nebus
svarbu
Aristotelis ar
Akvinietas
kalbėjo apie tai –

apie aktus

pirmiausia buvo Aktų salė
mokyklos antrame aukšte
dokumentas per istorijos pamoką
dailės enciklopedija pavasariais
kai trūkdavo kažko
(gal vitaminų)
paskui – sueitis

amžinas pasirodymas –
prieš save draugus
kolegas partnerius
amžinas pralaimėjimas
visose srityse

nemokam net dienos
užbaigt tinkamai –
mizanscenos kuriose
ir liekam kaip
kvailiai ir stovim

o jei dieną vadintume
aktu –
būti tame ir nebaigt
tik vieną lemingą
kartą –
jau mirus

***

vanduo subėga į Saulę –
lūpose tik druska
jei atsigerčiau iš ezero
pavirstų jis jūra ir
mano gyslos lyg upės
sumerkštų kojas

Dar puslapėlis apie akademiką Kostą Korsaką

Marija MACIJAUSKIENĖ

Žinoma, Revoliucijos, Istoriniam (Kaune), Ateistiniams muziejui visur durys buvo atviros (kai jau kalbėti apie grandiozinius Dailės ir Etnografijos muziejus Vilniuje, kuriuose lankosi daug įvairių šalių ižymybių); ir tinkami etatai, ir transportas ekspedicijoms, ir lėšos... O Lietuviai literatūros (tada LTSR literatūros) muziejus gali nedovanotinai prasikalsti, išsiskirti iš nacionalizmo lankas, jei popinsi; tegu krapšosi su ta *ubagyste*, tai ir „negriau tarybinės valstybės“. Tikriausiai taip maštė Kultūros ministerijoje, nes išplėsti etatą ar dar ką mažiau buvo beviltiška. Kryžiaus keliai.

Pamenu, staiga mirus nuostabiam, rūpestingam Lietuviai literatūros muziejus direktoriui Juozui Kulikauskui, metams baigiantis mus, respublikinių muziejų vadovus, pakvietė į ministeriją. Pradėjo kitiems metams lėšas skirstyti. Visiems atrekiė po storą abišalę, dažniausiai dar taukais ar sviestu aptepėti. Muziejui, kuriam atstovavau, – pasturlakai: lešu užteks tik atlyginimams sumokėti, o ir jie minimiliausi. Kai paklausiai, kodėl taip neteisingai elgiamasi (juk neturėdam lėšų ne galėsime vykdyti jokiios veiklos), man buvo kandžiai atsakyta: „Tik mokėkit su tomis lėšomis susitvarkyti.“

Taigi. Paveldas slysta, dingsta, sunaikinamas (prisiminkime pokario „teisuoilių“ išautėjimus bibliotekose, inteligenčių ar deportuotųjų butuose), pasisavina tie, kurie nepriklause, perperka įvairių kolekcinių... Mirtinai reikia etatų moksliam darbui ir transporto ekspedicijoms. Jau minėjau, kad anksčiau išvardytie muziejams durys buvo atviros. Pagaliau, neapsikentė mano balso, skyrė Istorinio (dabar Karo) muziejus nurašytąjį čiuksintį autobusiu.

Tada net nenutuokiau, kad Lietuviai kalbos ir literatūros instituto direktorius Kostas Korsakas sekā mano ne tik rašyti, bet ir muziejinių žingsnius... Žodžiu, ji pasiekė gandas ar žinia: muziejus turi mašiną. Jis man paskambino ir pasakė, kad sutartą dieną paimčiau instituto fonduose ilgai saugotą muziejus turtą. Mat Lietuviai literatūros muziejus (jo padavinimai priklausomai nuo laikotarpio situacijų kaitaloti) anksčiau buvo instituto padalinys. Kada ir kas tą turta perkélé į Vilnių, neapklaus. Be to, niekas nebūtų pasakęs. Teliko spėlioti: gal dėl artėjančio 1946-ųjų potvynio, gal išautėjant tvaros „darytojams“, kurie be niekur nieko naikino ištariną medžiągą (vertinges lietuviškas knygas, kitus leidinius, dokumentus, prieškario kultūros pasaulio asmenybų nuotraukas ir kitoki dvasinių turta). Taigi reikėjo ryžtis. Reikėjo išsaugoti, apginti. Akademikas K. Korsakas (daugelio nuostabai) nebuvu komunistų partijos narys, bet jau prieš Antrajį pasaulinių karą, tiksliau, prieš sovietų armijai įvygiuojant Lietuvon kaip į teisėtą savo teritoriją, už savo pažiūras buvo sėdėjęs kalėjime, tai – žymiausias to laiko lietuvių literatūros kritikas ir žinovas, į kurio nuomonę išklausyavo ir tuometinis Centro komitetas. Žinodamas kietą mano charakterį (viską, ką darai, padaryk iki galio) ir pasikliaudamas ižvalgumu, diplomatiniais sugebėjimais, akademikas parodė pasitikėjimą. Aišku, jis nežinojo, kad veik neturėjau moksliño personalo, bet turėjau du, o gal tris tokius, kurie aklai sekė kiekvieną krustelėjimą ir zodi, kurie už 30 sidarinių buvo pasiryžę...

Parsivežus šias brangenybes, neturėjau laiko jų nuosekliai peržiūrėti, daryti vienas ar kitas išvadas, naudodamasi medžiaga, rašyti moksliňius straipsnius. Pirmiausia reikėjo inventorizuoti. Ant pečių gulė moksliňius skyrių formavimas, kapitalinis Maironio namų remontas, restauracinių darbų, klojimų komunikacinių tinklų... Ak, ką ten! Esamų filialų reikalai ir naujų paruošimas, iteisimimas, „paleidimas apyvartos“... K. Korsakas kartkartė-

mis paskambindavo. Tai pastebėjės kokią mano publikaciją, tai paprašydamas Kaune ar už jo ribų patikrinti vieną ar kitą faktą.

Paskutinį kartą matėmės (važiavau į instituto fondus, nes buvau knygos „Atsiminimai apie Antaną Venclavą“ sudarytoja), kai sunkiai sirgau. Profesorius... Ant jo placių pečių visad prigludės elegantiškas apdaras. Jis taip nudžiugo. Paprastė sėstis, o pats vaikštinėjo kabinete. „Dovanokit, – sakė, – negaliu ilgai sėdėti. Na, matot. Norejau jus paklausti, koks tas žmogus R. K.? Man paskambino ir pasakė, kad jis privalo būti priimtas dirbtinstitute. Aš jums turiau savo naujausią eileraščių knygą „Lapkritis“, žinoma, su įrašu.“ Paklausias, kas duoda dingstį sulkuri vien ar kitą eileraščių, atsakė: „Kartais visai nedidelis gamtos reiškinys, paveikslas. Kartais skaitant kito poeto knygą atsverčia mano eileraščių.“ Bekalbant man prasidėjo dideli kasos skausmai. Pakilau eiti, norédama nors porą nošpos tablečių išgerti, nes dar laukė darbas instituto fonduose – juk dažnai atvažiuoti nėra kada. „Pasėdėkit, pasėdėkit. Taip noriu pasikalbėti. Kokie buvo jūsų tévai?“ „Nuostabūs, vienas kita gerbė, vienas kitu didžiuodavosi...“ – „O mano nuolat ginčydavosi, vienas ant kito šaukdavo (supratau, jog tévas – M. M.), tai aš svajoju kuo greičiau sprukti iš namų. Labai norėjau mokyti. Šiauliouose man daug padėjo Peliksas Bugailiškis...“ Ir émė pasakoti. Prisiminé ir bendramokslį Julijų Janonį, kuris buvęs susimastęs, išbaless... Manau, tai turėjo itakos, jog K. Korsakas mums skaitė ne tik vadinamąjį speckursą apie J. Janonį ir vedė apie jį, jo kūrybą specseminarą. Aš pasirinkau temą „Juliaus Janonio publicistiką“. Gavau vertingų patarimų, kur galėčiau rasti medžiaigos. Mano darbą (buvo rašytas ranka) tada pasiemė į instituto fondus.

Tiesa, profesorius K. Korsakas, aptarijant specseminarinus užsiėmimus, suformavo mūsų supratimą, kaip turi būti rasiomas moksliňis darbas. Ramiai, leisdamas ir skatinamas aktyviai dalyvauti diskusijose visus mūsų kurso ir specialybės studentus taip kartu mokė ir pagarbos vienais kitam bei asmenybėms, apie kurias kalbėdavome. Jis, galima sakyti, mus paruoše savanoriškam darbui. Tai didžiausias mūsų profesoriaus nuopelnas, ir to nubraukti negalima.

Visos datos ateina, taip pat – ir pagerbimai (tik ne visų). Taigi. Artėjo akademiko K. Korsako 70-metis. Sukruto ir „Švyturio“ žurnalas (vyr. redaktorius jau buvo Alfonsas Bieliauskas, bet „iš viršaus duotas“, žodžiu, patikrintas ir patikimas). Skambina žurnalo skyriaus vedėjas Tomas Sakalauskas: „Visi atsiasko rašyti programą straipsnių, visi. Būk gera, skubiai parašyk. Temai skirtas atverstinis.“ Ir važiavau pas savo profesorių, kalbinau, daugiausia klausinėjau apie tada mažai tyriantus metus Maskvoje, apie lietuvių rašytojų situaciją, leidybą, lietuviško žodžio vertę ir skliaudą. Gavau ir nuotraukų. Teksta prieš atiduodama derinai su K. Korsaka (visada taip darau rašydama apie vieną ar kitą asmenį). Kai gavau žurnalo numerį, kvapą užėmė: tekstas iškarpytas taip, kad, galima sakyti, liko tik išplėstinių parašai po nuotraukomis. Taigi. Jau negaliavo nei akademiko kompetencija, nei seniai žinomas jo pažiūros... Be to, tam tikru laiku globojo P. Bugailiškį, yra padėjęs ir žinomam muziejiniukui, meno istorikui Pauliui Galaunei, dirbo institute, aktyviai per tarpininkus bendravo su Valentiniu Gustainiu (tieki Lietuviai literatūros muziejui, tiek ir K. Korsako vadovaujam institutui jis perdevė saugoti savo atsiminimus) ir kita prieškario inteligenčiai. Institute, kaip ir kitose tada ideologinėmis vadintose įstaigose, ne tik visur buvo įtaisytas „sagučių“, bet ir infiltruoti savai saugumo žmonės. Buvo jau nudaigotas ir CK sekretorius Antanas Sniečkus, kurį K. Korsakas mokėdavo įtikinti, kad

viens ar kitas dalykas būtinės kultūrai, ir jis remdavo akademiką.

Cia ekskursas į šalį apie tai, kad Maskva stengesi susidoroti su ta nepaklusniaja, pasipūtė tarybų Lietuva. Pasak J. Narkevičiūtės, A. Sniečkui buvo duotas griežtas ultimatas – atsisakyti pareigų. O šis, lyg būtų kurčias, né iš vienos. Tada specialiai atsiustas TSKP CK sekretorius Kapitonovas, kad tą suvalkietišką užsispyrėli priversti. Sako, A. Sniečkus griežtai atrežęs, kad neiseisiąs, nes turis dar daug neatliktų darbų. Kapitonovui išvykus palyginti greitai A. Sniečkus suskato atostogą į Druskininkus. Mėgo gamtą, pamedžioti, pažejoti, su papraستais žmonėmis pabendrauti ir taip atsigaudavo po įtemptu darbo metų. Tik stanga žinia, kad, rodos, medžiojant (tikrai ne pamenu), žodžiu, būnant gamtoje jam sulabavo širdis. Jokio mediko arti nebuvo, o visos medicinos įstaigos, kur tik skambino kviesdami pagalbos, tylėjo (greičiausiai buvo užblokuotas rysys). Tada ir pasaklido šnekos, kad Maskva lietuviško sau-gumo rankomis A. Sniečkų nutildė. Reikėjo paklusnių vadovą.

Institute, kuriam vadovavo akademikas K. Korsakas, taip pat atsirado, o gal padaugejo „rašytojų“ į īvairias instancijas (man Halina Korsakienė sakė: „O kaip pasitikėjo Ambrazio Jomynu, tai sit...“). Žinoma, kaip ir man vadovaujant muziejui, taip ir institute, kai kurie žmonės, kuriuos įdarbinant tuomet buvo rizikuota, nesuvokdami, kad jais naudojasi saugumas, vis „pa-kisdavo po mašinką“. Ar daug tada reikėjo, kad tavo darbą imtų tikrinti, „prisiūdami“ nebūtų dalykų, tardytų ar bandytų iš pasalų užvažiuoti pereinant gatvę...

Taip ir K. Korsakas pamažu, neįcia atsidūrė sunkiai įžiūrimame, užmaskuotame, ant instituto užmestame saugumo tinkle. Žinoma, jautė. Jautė ir dori, sau ir savo darbams reiklūs instituto moksliiniai darbuotojai... O metai bėgo. Sako, artėjant 77-ajam gimtadieniui, K. Korsakas pajukavęs: „Tai tie du kirkukai mane nukirs.“

O nauja ideologinė banga, kurios tai kinyje vėl buvo inteligenčia, augo, stiprėjo, akyli fiksodama ir savaip iškreipdama realybę, kad būtų galima „supakuoti“ be niekur nieko. Taip 1980-aisiais Kultūros ministerijos kolegijoje svarstyti įvairių muziejų, restauracinių dirbtuvų ir kitų kultūros įstaigų vadovai, primenant su jų darbu nesusijusiu kaltinimui (priminė pokario tardymus lageriuose ar arestiniše). Tad viena, išskirtą insulto, kitą – infarkto, iš posėdžio skubiai išvežę į ligoninę. Man teko priesinfarktinė, priesinsultinė būklę, kurios ilgai neatsikraicau.

Profesorius K. Korsakas rimtai pasiliuso. H. Korsakienės pasakojimu, bijojo likti vienas namuose (juk buvo pergyvenęs karo, pokario metus ir žinio tos galimos organizacijos darbo metodus), vis prašydavęs neiseiti, pabūti greta, tik ilgai neužtruktis...

Taigi kai kurie naivuoliai, dori žmonės būdavo įpaimojami saugumui susidorojant su viena ar kita asmenybe. Ir darbar, man rodos, ši organizacija naudojasi tais pačiais metodais, nesirūpindama tuo, ką iš tiesų jai priklauso daryti.

Gerbt, mylēti, šlovinti

Andrius JAKUČIŪNAS

Matyt, nerasime Lietuvoje ar tuo labiau Lenkijoje žmonių, ypač kultūrininkų, kurie šiais metais nėra girdėję Miloszo pavardės. Gal ir keista, bet dauguma jų, išgirdę šaukinių „Miloszas“, nenudžiunga, iškart atsiverte į demonstratyvia abejingumo sieną. „Nebegaliu girdėti tos pavardės“, – susiėmės už galvos aimanavo vienas kolega iš kaimyninės Lenkijos. „Man tai atrodo pernelyg išpuista“, – dūsavo kitas. „Gal jau neturime apie ką šnekėti?“ – retoriškai klausė trečias. Šie pavyzdžiai, be abejo, neatspindi visos visuomenės nuomonės (juolab kad cituojamieji yra Lenkijos piliečiai), kai kas gal ir džiūgautų nors šimtą kartų per dieną gavęs pačiupinėti iškiliosios asmenybės vudu lėlytę, tačiau gausūs Nobelio premijos laureato Czeslawo Miloszo 100-osioms gimimo metinėms skirti renginiai ištisies retušuoja, pridengia tą reikšmingą turinį, už kuri šiam rašytojui liko skolinges ne tik lietuvių ir lenkų tautos, bet ir visas pasaulis. Konferencijos, minėjimai, knygų pristatymai, parodos, koncertai, paminklinės lentos atidengimas, spėju, buvo ir šventos Mišios, turbūt net ne vienos. Kaip be jų? Bendrame bruzdesyje, kurį grotesku paverčia sostinės stotelėse iškabinti Cz. Miloszo metams skirti plakatai, iš kurių garsusis lietuvių kilmės nobelininkas žvelgia į praeivius kiek paklaiķes ir regimai nelabai panašus į save, žinia apie koki nora rašytojui skirtą renginį ar leidinį tiesiog negali sujaudinti. Artimesnį kontaktą su Cz. Miloszo kūryba ir asmenybė norisi atidėti bent iki tada, kai nutils jo atminimą skelbusios fanfaros, ant naujai išleistų raštų tomų prisikaups dulkių, užsičiaups festivalių organizatoriai, tiesiai šviesai rėžiantys: „Atvažiuok, jei turi ką apie Miloszą; bet ką – kad tik apie Miloszą.“ (Prof. Viktorijos Daujotytės teiginis, jog „niekas tiksliau už jį neaptarė paversto proto situacijos, skausmingiau neišreiškė tévynės ieškojimo ir niekas nesuteikė tévynei tokį patvarių namų kūryboje“ atsižvelgiant į aplinkybes taip pat, beje, norisi pasilaikyti ateičiai; per geras, per gražus jis triukšmingą nūdieną!) Tokiame kontekste jokio išpūdzio nepadarė žinia, kad Taikomosios dailės muziejuje Vilniuje veikia šio garbus žmogaus 100-osioms gimimo metinėms Lietuvos dailės muziejaus ir Lenkijos instituto surengta paroda „Česlovo Milošo tévynės ieškojimas“. Tiesa, atmetimo jausmas nekyla, nes tai – paroda. Ne kokia slogi, nuobodoka su eiga, kurioje viena ponia (beje, dažnokai viešinti Lietuvoje) staiga paima ir prisipažinta, – na, taip puse lūpų, taip, lyg išvis nebūtų nieko sakius – esą nobelininkas buvęs jai neabejings. Parodą galima nesunkiai išverti ir net joje atrasti ką nors įdomaus, žinoma, su sąlyga, kad nuėjai ten savo noru, neverčiamas oficialių priedermių arba piktos mokytojos. O tai padaryti turbūt nebus sunku, nes jি veiks visą vasarą ir rudenį – iki pat lapkričio 30 d., juo labiau kad metams artejant į pabaigą minėjimams ir leidiniams skirti gausūs pinigai jau bus iššaistysti, o nuslopus erzeliniui nebe taip rutinio šventimo pavergtas protas galés ne prisiversti gerbt poetą, bet tiesiog jausti jam pagarbą.

Be abejo, paroda kupina įvairiausių dvingumų, žinoma, ir patoso, kuris pradeda skleistiši jau informaciniame pranešime („Poeto, mastrytojo Č. Milošo gimimo 100-ojo jubiliejaus paroda „Česlovo Milošo Tévynės ieškojimas“ stengiamasi paties poeto, mastrytojo žodžiais ir ikonografiniais vaizdiniais atverti pasaulinio pripažinimo kūrėjo Tévynės ieškojimo temos idėjas, mažųjų tévynių poetines ir eseistines išraiškas, kūrėjo universaliosius humanistinius vaizdinius“). Toliau jis vingiuoja muziejaus koridoriais, išmaniai (bet ir subtiliai) tendencingai – kaip ir pridera dviem tautomis priklausantiems garsenybės dalybose) lajiruodamas tarp dviejų vaizdais ir poeto kūrybos tekstais sukurtos parodos ekspozicijos dalių – „Č. Milošas ir Lietuva“ bei „Č. Milošas ir pasaulis“ – kurių kiekviena pradedama žemėlapiais (juose pažymėtos rašytojo gyvenimo ir kūrybos vietovės, pateikti svarbiausi

dokumentai: iš Kėdainių krašto muziejaus, Kaišiadorių muziejaus, Vytauto Didžiojo karo muziejaus, Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Lietuvos mokslo akademijos Vrublevskij bibliotekos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Jeilio universiteto Beinecke rečių knygų ir rankraščių bibliotekos.

Visgi vargu ar ši paroda paliks kokį nors emocijinį patirties ženkla sąmonėje ir pasamonejė – kaip ir kiekviena proginė, jubiliejinė, ji visų pirma rodo, skelbia, gerbia; tiksliau – liepia gerbt, mylēti, šlovinti. Šio to egzistenciškesnio ir turbūt įdomesnio (nors dėl skonio, žinoma, galima ginčytis) derėtų ieškoti Nacionalinėje dailės galerijoje, čia irgi jau kuris laikas veikia paroda „Paminklai, kurių nėra. Pasivaikščiojimas po Vilnių“, kurioje atiduodama duoklė buvusiems (o ir nebuvusiems, neįgyvendintiems) sostinės paminklams. Tai savotiški ir vietų, kurios buvo įdomiausios Vilnių valdžiuioms jėgoms, pasakojimai; paminklai uolai statyti Sereikiškių parke, skveruose prie Nacionalinio muziejaus ir Stoties, Kudirkos, Lukiskių ir Daukanto aikštėse. Turint galvoje pastaruoju laiku ištikusį skulptūrų būmą, kai kone kas savaitę vis kita pakrūmė pasipuošia gražiai spaudoje pristatomu „balvonus“ (anadien, sakykim, Didžiojoje gatvėje stovinčios cerkvės kieme atsitiktinai aptikau prie sienos ištaisius naują Puškiną – ir iš pažiūros nelaibai dailių), ši paroda ištisies teikia vilties. Bent jau statistika sostinės paminklams ne gailestinga: dauguma jų neišstovėjo ilgiau kaip 50 metų, nemažai autorius pergyveno savo kūrinius – o juk išsivaizduojame, kad turėtų būti atvirkščiai? Tik ne Vilniuje. (Kaip pabrėžiama pranešime spaudai, „paminklas – stabilus, neliečiamas įamžintos žmogiškosios šlovės ir garbės simbolis. Tačiau Vilniaus istorija skatina permastytį paminklų prasmę, jų būties paradoksus, mat šiame mieste daugumai paminklų buvo lemta tapti laikinesniams už patį žmogų. Vieatos, kuriose kilo ir griuvo paminklai, pasižymi kaitos ir pastovumo sąveika, sujungiančia amžinumo simbolius ir kaskart kitus, bet vienas i kitą panašius ritualus“.)

Taigi tikimybė, kad nesenai pastebėtas Puškinas ar koks naujas Tado Gutausko „tvarinys“ po 50 metų voliosis sąvaryne arba stirkos kokiam nora Specialiame Baisiųjų Nebe Vilniaus Skulptūrų Parke, yra nemenka. Tai, be abejo, džiugina, tačiau dairantis po ekspoziciją norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastatytas 1898 m. generalgubernatorui grafui Michailui Muraviovui) dairantį norom nenorom patiriamas istorijos per greito bėgsimo efektas kelia siurpą, kuri padaeda patirti greta nugriautų ir neįgyvendintų paminklų projektų eskizų rodomas fotografijos ir filmuota dokumentinė medžiaga, atspindinti paminklų kaitą, šalia jų ar jų vietoje vykusį gyvenimą (ceremonijas, politiniai įvykiai, kasdienybės epizodai) ir trumpalaikius meninius projektus, kurių kuriamos prasmės leidžia kitaip pažvelgti į aikštėse vykusius procesus. Parodoje rodoma apie 100 eksponatų, aprépiantį laikotarpi nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų (pirmas paminklas asmenybei Vilniuje pastat

Kauno miesto Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos parodos

1–29 d. Šančių padalinyje (Sandelių g. 7) – spaudinių paroda „Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menas ir bėgantis laikas“.

1–28 d. „Versmės“ padalinyje (Šiaurės pr. 41) – Dainos Biliūnaitės knygos „Saulėgrąžos kepurė“ iliustracijų paroda.

1–29 d. Šilainių padalinyje (Vėtrungės g. 2) – spaudinių paroda „Dovanoju valandą savo gyvenimo“ (poeto Gintaro Patacko 60-osioms gimimo metinėms) ir vaikų piesinių paroda „Vasaros spalvos“.

1–29 d. Jaunimo, meno ir muzikos skyriuje (Savanorių pr. 377) – Tito Masiulio fotografijų parodą „Laisvės ir kalnų šauksmas“.

1–20 d. Tirkiliškių padalinyje (Tirkiliškių g. 51) – spaudinių paroda „Didysis lenkų poetas“ (rašytojo Česlovo Mišlo 100-osioms gimimo metinėms).

4–29 d. „Girstučio“ padalinyje (Kovo 11-osios g. 22) – spaudinių paroda vaikams „Mažą vaivorykštę nešas mergytė...“ (apie vasaros malonumus).

4–28 d. J. Grudžio padalinyje (Jonavos g. 182) – spaudinių paroda vaikams „Mokslo pasakojimai“.

4–28 d. Panemunės padalinyje (Vaidoto g. 26) – spaudinių paroda „Baltijos kelias – laisvės kelias“.

4–29 d. Aleksoto padalinyje (Veiverių g. 43) – spaudinių paroda vaikams „Literatūra, kurią verta perskaityti“.

8–28 d. „Dainavos“ padalinyje (Savanorių pr. 380) – spaudinių paroda „Ir meilė širdį man užtvindo...“ (prancūzų rašytojo Marselio Prusto 140-osioms gimimo metinėms).

16 d., šeštadienį, 19 val. koncertų ciklas „Muzikos valanda Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje“ pakvies pakeliauti po praeities epochas klasikinės muzikos vakare, kuriamo koncertuos sopranas Vega Maščinskaitė, tenoras Grigorijus Darandovas ir vargonininkė Gražina Petruskaitė. Koncerto programoje skambės Vincenzo Bellini, Pietro Mascagni, Francesco Cilea, Christopho Wilibaldo Glücko, Georgo Friedricho Hendelio arijos bei Johanno Sebastiano Bacho, Dietericho Buxtehudes, Jan Pieterszoon Sweelincko, Flor Peters ir Cesaro Francko kūriniai vargonams. Bilietai parduodami prieš koncertą renginio vietoje. Bilietai kaina – 15 Lt; moksleiviams, studentams, neįgaliesiems ir senjoram su pažymėjimais – 10 Lt.

Vega Maščinskaitė.

Grigorijus Darandovas.

Gražina Petruskaitė.

XVI Pažaislio muzikos festivalis

16 d., šeštadienį, 18 val. Baisogalos dvare – XIX a. romantizmas ir virtuozinė salono muzika. Ansamblis „Musica Humana“ (meno vadovas ir dirigentas Algirdas Vizgirda). Solistai: Raminta Vaicekauskaitė (sopranas), Paulius Biveinis (smuikas), Robertas Beinaris (obojas). Dirigentas A. Vizgirda, Franz Schubert, Fritz Kreisler, Robert Schumann, Manuel de Falla, Hugo Wolf, Johann Wenzel Kalliwoda, Edward Elgar. Bilietai kaina – 10 Lt.

17 d., sekmadienį, 17 val. Zapyškio Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje – kompozitoriaus Gustavo Mahlerio 100-osioms mirties metinėms. Rita Preikšaitė (mecosopranas), Raminta Neverdauskaitė (fortepijonas, Lietuva-Prancūzija), Diana Sakalauskaitė (aktoriė, Lietuva-Prancūzija). Programoje – Gustavo Mahlerio dainos ir laiškai. Bilietai kaina – 15 Lt.

21 d., ketvirtadienį, 18 val. Kauno valstybinėje filharmonijoje – Andrius Žlabys (fortepijonas). Johann Sebastian Bach, Yevgeniy Sharlat, Ludwig van Beethoven, Sergej Prokofjev. Bilietai kainos – 10, 15 Lt.

Bilietai galima įsigyti Kauno filharmonijos kasoje antra dienais-sekmadieniais 14–18 val. Perkant bilietus i 5 festivalio koncertus, suteikiama 20 proc. nuolaida. Kauno filharmonijos kasoje galima įsigyti ir dovanų kuponą į Pažaislio muzikos festivalio organizuojamus renginius. Bilietai taip pat platina Tiketa.

IV šiuolaikinio meno festivalis „Kaunas mene: institucijos, menininkai, projektais“

19 d., antradienį, 21.30 val. Daugirdo amfiteatre (T. Daugirdo g. 4) – FemLink videokoliažas „Susirūpinimas“ (66 min.). Kuratorė Veronique Sapin (JAE).

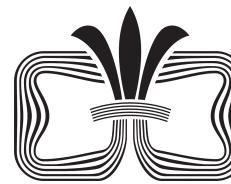
VII sakralinės muzikos festivalis „Vargonų muzika Biržtone 2011“

17 d., sekmadienį, 17 val. Jūratė Landsbergytė (vargonai), Inesa Linaburgytė (mecosopranas), Marius Balčytis (trombonas). Informacija tel. (8 610) 49010, muzikosfestivals@tiketa.com.

17 d., sekmadienį, 12 val. Ryšių istorijos muziejuje (Rutušės a. 19) – Kauno lėlių teatro „Nykytukas“ spektaklis „Kiaus, Miaus ir tetulė“.

14 d., ketvirtadienį, 20 val. restorano „Miesto sodas“ lauko terasoje – kino klasika: „Viskas apie Ievą“ (1950). Režisierius Joseph L. Mankiewicz. Renginys nemokamas.

M. ir K. Petruskų lietuvių muzikos muziejuje (K. Petrusko g. 31) veikia paroda „Norėjau su vejais padangėn pakilti...“, skirta Elenos Žalinkevičaitės-Petruskienės 110-osioms gimimo metinėms.

Mirus
ELENAI SANTVARIENEI,
tarime artimiesiems nuoširdžius užuojaus
ir paguodos žodžius.
Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba

Dėl ELENOS VALIUOKAITĖS-SANTVARIENĖS
mirties nuoširdžiai užjaučiame artimiusius.
Lietuvos meno kūrėjų asociacijos Kauno skyrius

Nuoširdžiai užjaučiame rašytoją Liutaurą Degėsi
dėl Mamos mirties.
Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba

16 d., šeštadienį, 17 d., sekmadienį, 16 val. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje – varpų muzikos koncertai „Prancūzų muzikos puota“. Karilionu skambins Giedrius Kuprevičius.

Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus visus menininko kūrybos mylėtojus ir tyrinėtojus maloniai kviečia į M. K. Čiurlionio galerijos (V. Putvinskio g. 55) grafikos salę. Čia lankytojus pasitiks maloni staigmena – dar niekad visuomenei nedemonstruotas eksponatas iš muziejaus fondo. Kviečiame pažiūrėti dar neeksponuoto, muziejeje saugomo darbo, kurio autoriystę prof. V. Landsbergis priskiria M. K. Čiurlioniui.

15 d., penktadienį, 12 val. Aukštųjų Šančių karių kapinėse, prie S. Dariaus ir S. Girėno kapo, vyks Atminimo valanda, skirta S. Dariaus ir S. Girėno skrydžiui per Atlantą ir jų žūties 78-osioms metinėms paminėti. Dalyvaus Kauно vyrų choras „Perkūnas“. Organizatoriai: Kauno miesto savivaldybė, Lietuvos kariuomenės Karinės oro pajėgos.

14 val. Laisvės alėjoje prie Vytauto Didžiojo paminklo – Žalgirio mūšio 601-ųjų metinių minėjimas. Dalyvaus Kauño arkikatedros mišrus choras „Cantate“, Vytautų klubas, LDK Birutės karininkų šeimų moterų draugija ir kt. Organizatoriai: Kauno vytautų klubas, Kauno miesto savivaldybė. **16 val.** Aleksoto seniūnijoje, Linksmadvaryje, Universitetu gatvėje, – skulptūros Vytautui Didžiajam atidengimas. Skulptūrą iš galinos, Lakūnų plente augusios tuopos išdrožė tautodailininkas Algimantas Kulieša ir davoja ją visiems kauniečiams. Organizatoriai: Aleksoto bendruomenės centras ir seniūnija.

16 d., šeštadienį, 10 val. nuo Aleksoto seniūnijos (Veiverių g. 132) startuos tradicinės, 10-asis dviračių žygis, skirtas S. Dariui ir S. Girėnui atminti. Dalyvių registracija vyks nuo 9 val. Aleksoto seniūnijoje. Organizatorius Aleksoto bendruomenės centras ir seniūnija.

Nemunas

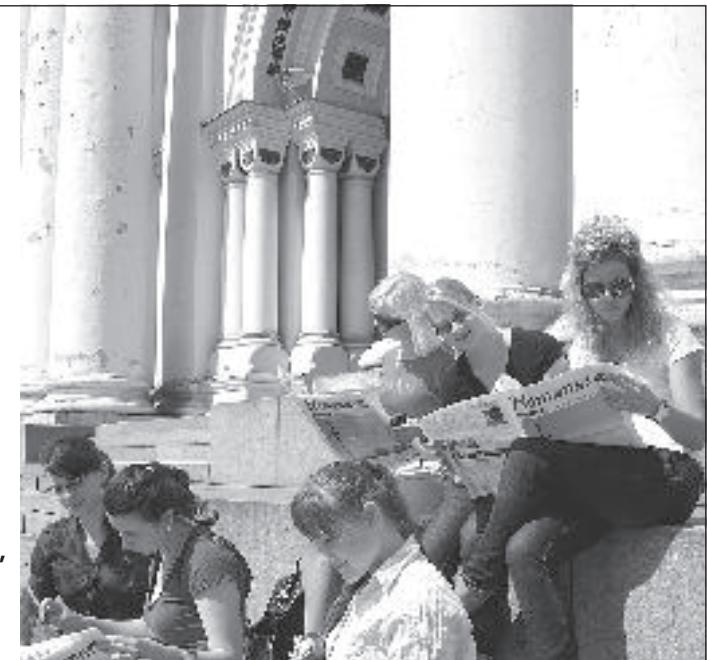
Mūsų skaitytojams!

Taupykime gražų vasaros laiką – ankstų ketvirtadienio rytą kaiskime kavą ir iš pašto déžutės išsiimkime „Nemuną“. Jame visos kultūros ir meno naujienos!

Prenumerata mėnesiui – 9 Lt.

Pašto indeksas – 0079

Prenumerata priimama visuose pašto skyriuose, internetu www.post.lt ir www.prenumerata.lt arba redakcijoje.

Nemunas

ISSN 0134-3149

Leidžiamas nuo 1967 m. balandžio mén.
Išeina ketvirtadieniais

Gedimino g. 45, 44239 Kaunas
Telefonas ir faksas – (8-37) 322244
El. paštas: nemunasredakcija@gmail.com
Internetinis adresas: <http://www.nemunas.net>

Indeksas 0079
Steigėjas ir leidėjas – Lietuvos rašytojų sąjunga
Steigimo liudijimas Nr. 405
Spausdino UAB „ArxBaltica“
Tiražas 1500
Rankraščių nerecenzuojame ir negrąžiname.

Vyriausasis redaktorius
Viktoras Rudžiškas – tel.: (8-37) 322244, (8-610) 67255

Referentė – Aurina Venislavaitė – tel. (8-37) 322244

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas –

Donaldas Kajokas (KAUKO LAIPTAI) – tel. (8-37) 322251

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja –

Gražina Viktorija Petrošienė (TILTAI) – tel.: (8-37) 322266

Naujienų redaktoriai: Audronė Meškauskaitė – tel. (8-37) 322251, (8-615) 24983 Andrius Jakuciūnas – tel. (8-611) 98945, el. paštas: jakuciunas@gmail.com

Apžvalgininkai: literatūra – Valdemaras Kukulas, Aušra Kaziliūnaitė; fotografių – Romualdas Rakauskas; muzika – Eugenija Žakienė; kinas – Gediminas Jankauskas; teatras – Gediminas Jankus.

Fotografas – Zenonas Baltrušis.

Stilištė – Lina Navickaitė – tel. (8-37) 322251

Maketuotojas – Juozas Pužauskas – tel. (8-656) 38529

Buhalterė – Irena Kavaliauskienė – tel. (8-37) 322235, (8-656) 41705

Réméjai:

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS RÉMIMO
FONDAS

KAUNO MIESTO
SAVIVALDYBĖ

SPAUDOS, RADIOS IR

TELEVIZIJOS RÉMIMO

FONDAS

„Nemuno“ saskaitos AB banke „Swedbank“:
LT 147300010002256121 – einamoji saskaita;
LT 097300010002230312 – biudžetinė saskaita;
LT 757300010034284035 – valiutinė saskaita.

Prenumeratos kaina mėnesiui – 9 Lt
Prenumerata priimama visuose pašto skyriuose,
internetu www.post.lt ir www.prenumerata.lt
arba redakcijoje

Kauno karuselė

Jau gražiai vasaros tradicija tapęs dainuojamosios poezijos festivalis „Senamiesčio žiogas“ nesnaudžia ir kviečia visus pasidžiaugti išibėgėjusiu vasara. O geriausia ją pajusti patogiai išitaisius po atviru dangumi, vakarėjančios saulės spinduliams kūtėnai skruostus. Būtent todėl Ryšių istorijos muziejaus kiemelis ir vėl atveria savo vartus visiems, kuriems mielas vasariškas dangus, besišypsantys veidai, jauki draugija, o svarbiausia – gera muzika. Tokiu vasarišku dešertu bus galima pasivaisti jau liepos 21 d.

Neužmiršti bus ir mažiausieji renginio dažvai – jų laukus labirinto statymo dirbtuvės. O kad renginys būtų spalvingesnis, ir taip besalygiškai jaukų Ryšių istorijos muziejaus kiemelį dar jaukesnį padarys fotografijos darbų paroda.

Ši kartą dainuojamosios poezijos mylėtojus džiugins visų mylimas ir laukiamas, visa da jaunas bei žavingas „Keistuolių teatro“ aktorius, dainininkas, tekstu autorius, kompozitorius ir režisierius Andrius Kaniava. Atlikėjas kartu su „Senamiesčio žiogu“ nuo pat pirmųjų festivalio žingsnių, todėl ir penktąjo sezonu koncerte klausytojams žada pui-kių nuotaiką ir gerai pažįstamų dainų prikrautą lagaminą.

Kitas dalyvis – ne mažiau visiems žino-mas aktorius, televizijos laidų personažų kū-

rejas, filmų garsintojas, renginių vedėjas Giedrius Arbačiauskas. Jis, nors dažniau pažįstamą kaip puikų aktorių, pastaraisiais metais sunku atskirti ir nuo dainuojamosios poezijos judėjimo Lietuvoje, juo labiau kad tai yra viena brangiausių atlikėjo kūrybos išraiškų.

Greta šių visiems gerai žinomų bardų scene-jo pasirodys žavinga dainuojamosios poezijos atlikėja, tekstu ir muzikos autorė Ieva Narkutė, kurios nuoširdžias ir jautrius dainas pamilo daugelis klausytojų. Ievos kūrybą galima apibūdinti kaip ilgesingų jausenų perkėlimą į klausytojų mintis ir namus. Subtilumas, intymumas ar paprasciausia skaidri ramybė jos kūryboje užima ypatingą vietą. Ši kartą I. Narkutė prisistatys kartu su altininku Kęstučiu Pleita.

Kaip ir kiekvieno renginio metu, ant scene-los bus kviečiamas jaunas, tačiau labai talentingas ir ryškus dainuojamosios poezijos atlikėjas. Ši kartą – festivalio „Tai – aš“ laureatas Gytis Ambrazevičius, žavintis publi-ka išskirtinai stipriu balsu.

Kontrabosas – daugelio orkestrų ir džiazo ansamblių stuburas, tačiau labai retai girdime šiuo instrumentu grojant solo, tam ryžtaisi tik talentingiausieji. Vienas tokių muzikantų – „Daugirdas gyvai“ festivalio svečias Jimmi Roger Pedersen, garsėjantis subtilia technika, jautrumu ir sodriu instrumentu skambesiui. Liepos 14 d. 19 val. „Daugirdas

gyvai“ scenejoje J. R. Pedersenas surengs koncertą su savo bičiuliais iš Lietuvos – pianistu Artūru Anusausku ir daugelių metų JAV gyvenėnu būgnininku Aru Biskiu. Trio pakvies išleisti J. R. Pederseno ir A. Anusausko au-torinę muziką, taip pat atiduosis duoklė džiazo standartams.

Dar mažai žinomas Lietuvoje, bet sulaukės pripažinimo Europoje, J. R. Pedersenas, kaip lyderis, dalyvis ar autorius, išraše per šimtą kompaktinių plokštelių, studijavo Kopenha-gos ritmo konservatorijoje pas legendinį Niels-Henning Ørsted Pederseną. Jo gastro- lių maršrutai apima visą Europą ir JAV. Daugiau kaip 15 metų muzikantas bendradarbiavo su legendiniu pianistu Horace Parlanu ir trimitininku Benny Baily' u, grojo su Al Grey ir Lee Konitz. 2007 m. jis, kaip geriausias instrumentininkas, nominuotas JPF muzikos apdovanojimuose JAV. Kritikai rašo: „JRP yra akiavardus solo virtuozas, kurio pasažai randa savo vietą kažkur tarp Charlie Haden ir Eberhard Weber.“

Trio pianistas A. Anusauskas – vienas ryškiausiu Lietuvos džiazo pianistų, kompozitorius. Jis bendradarbiavo su daugeliu Lietuvos džiazo meistrų, danų vokaliste Anne Kie-rulfi, amerikiečių būgnininku Aru Biskiu, buvo kvinteto „Džiazo nublokišt“ narys.

A. Anusausko diskografijoje – keturiolika kompaktinių plokštelių. 2005 m. jo kūrybinė veikla įvertinta Lietuvos muzikų sajungos „Auksiniu disku“.

„Būgnas yra vienas mano gyvenimo pagrindų. Kai pagalvoju, kas aš esu pasaulyje, tai norėčiau sakyt, kad esu būgnininkas. Ir pats tuo tikėti, ir kad kiti galėtų tikėti“, – teigia trio būgnininkas A. Biskis. Aras profe-

sionalioje scenejoje jau daugiau kaip tris de-simtis metų, 1990 m. jis baigė Berklio muzi-kos koledžą. Sékmingai dalyvavo Čikagos džiazo ansamblų veikloje, o prieš desimt metų grįžęs į Lietuvą trumpam prisidėjo prie Kauno bigbendo, groja su įvairiais ansam-bliais.

Liepos 14 d., ketvirtadienį, 21 val. lie-tuviško kino mėgėjai kviečiami į Kauno se-namiestyje įsikūrusio Ryšių istorijos muzie-jaus kiemeli, kuriamo vyks antrojo vasaros kino festivalio „Sidabrinės gervės nakty“ renginys.

Sostinėje nesenai vyko ketvirtieji Lietu-vos kino ir televizijos filmų apdovanojimai „Sidabrinė gervė 2011“, o dabar per visą šalį nusidriekė antrąkart rengiamas vasaros kino festivalis „Sidabrinės gervės nakty“.

Kauniečiai ir miesto svečiai galės pasi-mėgauti įvairaus žanro filmais po atviru dangumi – ekranas bus iškabintas muziejaus kiemelyje, Rotušės a. 19. Žiūrovai turės galimybę pabendrauti su lietuviško kino kū-rėjais. Nuolatinis renginio svečias Aleksandras Makejevas pakvies tas pristatyti naują, festivaliu skirtą daina „Sidabrinės gervės nakty“. Renginį vainikuos apdovanojimų „Sidabrinės gervės 2011“ nominantų ir lau-reatų darbai.

Kaune bus rodomas dokumentinis filmas „Šanxai Banzai“ (režisierė Jūratė Samulionytė). Taip pat bus pristatytas trumpametražis filmas „Paskutinis žmogus, su kuriuo aš kalbėjau“ (režisierės Marija Kavtaradzė ir Marija Stonytė) ir net aštuoniomis „Sidabrinėmis gervėmis“ apdovanotasis pilnametražis vaidybinis filmas „Kai apkabinsiu tave“ (režisierius Kristijonas Vildžiūnas).

I Kauną pakviesi atvykti ir populiarūs šalies kino, teatro bei televizijos aktoriai Sandra Daukšaitė, Aušra Šukytė, Lina Budzeikaitė, Daiva Rudokaitė, Tomas Kliukas ir kt. Žiūrovai galės su svečiais pabendrauti jaukioje aplinkoje, išgirsti įdomių istorijų iš jų patirties ir filmavimų užkulisių. Ryšių istorijos muziejaus vadovė Rūta Mašanauskaitė, paklausta, ko tikisi iš renginio ir jo organizatoriu, teigė, kad lūkesčiai dideli. „Lietuviškas kinas atgijęs. Anksčiau žmonės domėdavosi tik Holivudo filmais, nu-vertindavo mūsiškius. Dabar situacija visiškai pasikeitė. Požiūris tapo pozityvus, o ir patys filmai įdomesni. Manau, renginys pri-trauks nemažai lietuviško kino mėgėjų, juk festivalis nemokamas, dabar vidurvasaris, o žmonėms reikalinos tokios pramogos“, – sakė R. Mašanauskaitė.

Savaitgalis prie televizoriaus

Savaitgalis geroje kompanijoje

Gediminas JANKAUSKAS

Gruzijos kino gerbėjai penktadienį vakarą per LTV, be abejonių, pažiūrės režisierius Rezo Esa-dzés melodramą „Meilė iš pirmo žvilgsnio“. Tai lyrinė istorija apie aistringo futbolo mėgėjo, šešiolikmečio azerbaidžaniečio Murado meilę rusei merginai, kuri vyresnė už jį dvejais metais. Ši iš pirmo žvilgsnio nereikšminga aplinkybė ir jaunuolio šeimos paprocių tam-pa rimta, bet trumpalaikie kliūtimi porelės kelyje į ramų meilės uostą. Filmas kupinas ypatingos Tbilisio atmosferos ir gero specifinio gruzi-niško humoru.

Daug juoko pro ašaras bus ir ame-rikiečių dramoje „Prieš pakratant kojas“ (penktadienis, 21.50 val., TV3) klestincio leidinio reklamos vadybininką Denį Foremaną vienu metu ištiko keli rimti sukrėtimai. Kompanija, kurioje jis dirba, išsigyja didelė korporacija, ir Denis pa-zeminamas pareigose. Naujasis bos-sas Karteris, dvidešimt šešerių metų verslo mokyklos favoritas, atneša į darbą radikalių šiuolaikiškų per-mainų planą. Denis išpratęs su kiek-

tu ligoniu palatoje, nelinksma on-kologinė diagnozė faktiškai reiškia mirties nuosprendį.

Nelengvai klostos Koulo santykiai su palatos kaimynu – mechaniku Karteriu Čambersu. Labiau ne-panašių žmonių porelė sunku išvaizduoti. Nepakenčiamas mizan-tropas, dar nepraradę žemiškų ma-lonumų skonio, ir kuklus, apskai-tės išminčius. Tarp jų bendra tik tai, kad abiem liko gyventi vos keli ménemai. O tokioje situacijoje tur-tiniai ir rasiniai skirtingumai neten-ka jokios prasmės. Užtai atsiran-da gražus bendras tikslas – kuo prasmingiau praleisti paskutines gyvenimo akimirkas.

Komiškoje dramoje „Gera kom-panija“ (penktadienis, 21.50 val., TV3) klestincio leidinio reklamos vadybininką Denį Foremaną vienu metu ištiko keli rimti sukrėtimai. Kompanija, kurioje jis dirba, išsigyja didelė korporacija, ir Denis pa-zeminamas pareigose. Naujasis bos-sas Karteris, dvidešimt šešerių metų verslo mokyklos favoritas, atneša į darbą radikalių šiuolaikiškų per-mainų planą. Denis išpratęs su kiek-

vienu klientu bendrauti asmeniškai, o ne mobiliuoju telefonu. Vad-inasi, profesinis konfliktas tiesiog neišvengiamas.

Pastaruoju metu vis dažniau ne Amerikoje kuriantis filmus režisie-rius Woody Allenas Didžiojoje Bri-tanijoje pastatė „Lemiamą tašką“ (penktadienis, 0.05 val., TV3). Anksčiau vilčių teikę tenisininkas Krisas Viltonas dabar pragyveni-mui užsidirba treniruodamas tur-tuolius privačiame klube. Čia jis susipažista su kilmingos šeimos atžala Tomu Hiujitu, o kiek vėliau ir su jo seserimi Chloja. Užsimenze aud-ringas romanas. Tačiau netrukus Tomo ir Chlojos santykius sudrums-čia Tomo draugė Nola Rais. Toles-ni filmo įvykių labai primena isto-riją, aprašytą Theodoro Draiserio romane „Amerikietiška tragedija“.

Kriminalinis trileris „Paslap-tingas langas“ (penktadienis, 1.25 val., LNK) pradžiugins aktorius Johnny Depp ir „staubų karalių“ dažnai tituluojamą rašy-tojo Stepheno Kingo gerbėjus. I komplikuotą situaciją pakliuvo populiarus rašytojas Mortas Rei-

nis. Jo bėdos prasidėjo po ilgai trukusių skyrybų su žmona, kai Mortas persikraustė į nuošalų kai-mo nameli, ketindamas čia patai-syti stresų išvargintą sveikatą. Tačiau kartą naktį jo ramybę su-drumsčia kažkoks nepažiusta-masis, labai panašus į psichopatą Fre-dį Kriugeri.

Biografinė drama „Nemiritinga mylimoji“ (šeštadienis, 22.30 val., LTV) praskleidžia vieną paslapčią, kurią po mirties paliko kompozi-torius Ludwigas van Beethove-nas. Skaitant testamentą paaškė-jō, kad visą savo muziką genijus paskyrė „nemiritingai mylimajai“. Deja, velionis neparašė vardo, to-dėl jo reikalu tvarkytojas Anto-nas Sindleris išvyksta lankytis vi-sas kompozitoriaus mylėtas mo-teris. Įdomu, kad dėl genijaus pa-veldėtojos nesutariai ir biografa-i. Dažniausiai minimos grafo fon Brunsvalko dukros Tereza ir Žoze-fina. Tačiau filmo autoriai sukūrė savo teoriją ir bando rinktis iš tri-jų moterų. Viena jų – temperamen-tingoji italė Džuljeta Gvičardi, kuriai L. Beethovenas dedikavo „Mėnesienos sonata“. Antroji – gražuolė vengrų grafinė Ana Ma-ria Erdodi, o trečioji – kompozi-toriaus broliene Johana.

Kriminalinio trilerio „Žakas Merinas. Mirties instinktas“ (šeštadienis, 1.45 val., LNK) herojus nusikaltėlis Žakas Merinas prancū-zų spaudoje dažnai buvo vadina-mas Paryžiaus gatvių Robinu Hu-du. Jam ypač patiko plėsti bankus. Tai jis darydavo taip ižūliai ir arti-stiškai, kad nesižavėti juo atrodę ne-jmanoma. Būdamas kalejime Me-riinas paraše autobiografinę knygą „Mirties instinktas“, kuri sudaro šio filmo pagrindą.

„Raudonojo Spalio medžiok-lės“ (šeštadienis, 23.30 val., TV3) pagrindas taip pat realūs įvykių, tik jie gerokai pakeisti. Lietuviams si Tomo Clancy bestselerio ekrana-ziacija įdomi visų pirma tuo, kad pa-grindinio herojaus prototipas yra į Vakarus pabėgęs kapitonas Pleš-ky. Bet filme jis vadinamas kapi-tonu Marku Ramijumi (aktorius Se-anas Connery). 1984 m. itin galin-giu povandeniniu laivu „Raudona-sis Spalis“ jis išplaukia į bandoma-jį reisą Atlanto vandenynę. Netru-kus laivas dingsta iš radarų zonas ir sukelia tikrą sąmyšį Rusijoje ir Amerikoje. Nežinia, ką kapitonas sumanė daryti – mauti į Jungtines Valstijas politinio prieglobščio ar iš pasalų atakuoti „šaltojo karo“ priešininką?